

Inhoud

Van de voorzitter	98
Van de redactie	98
Voorvallen	99
In memoriam Henk Hardon.....	100
Glanskop en rosse vleermuis samen in nestkast.....	100
Persoonlijk Mini Project (PMP)	101
De promotieshop	103
Het waterhoen als vogel van het jaar.....	104
Verslag vogelweekend Ameland voorjaar 2012	105
Excursie naar het Bargerveen op 16 juni 2012.....	107
Het voorkomen van de buizerd in de westelijke Eempolders	108
Een leven lang vogelen	111
Vogels ringen in je tuin: de eerste ervaringen met het ring-MUS project (deel 2).....	113
Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep	115
Vogelringstation Oud Naarden – 2 ^o kwartaaloverzicht 2012.....	116
Eerste Gooise Speelbos geopend!	119
Najaarsweekend, gaat u mee ?	120
Ontvangen literatuur.....	121
Vervolging van roofvogels in Nederland in 2011	121
Programma	124
De favoriete vogelplek van Annemiek van Helden.....	127
Strip Kor Haan.....	128

Van de voorzitter

Op 15 juni jl. kon ik aanwezig zijn bij de opening van het speelbos. Officieel vond die plaats door de burgemeester van Laren. Feitelijk door de aanwezige kinderen, die in het beekje speelden en meteen met boomtakken in de weer gingen. Het speelbos is een van de eerste projecten waaraan een bijdrage is toegekend door het Dineke Sluijters Vogelfonds. Het is een initiatief van twee van onze leden: Nicole en Johan van Gans. Ik wil hen complimenteren met het realiseren van dit idee. In deze Korhaan staat een artikel over het project. Ik wil u aanraden om ook zelf te gaan kijken en dan kinderen mee te nemen. Het speelbos ligt bij het groepsverblijf 't Laer van het Goois Natuurreservaat. Deze zomer kunnen opnieuw projectvoorstellen voor het fonds worden ingediend. Ik verwacht daar veel van. Minder voorspoedig gaat het met de Huizer eilandjes. In januari jl. heeft de Vogelwerkgroep in brieven aan de gemeente Huizen en Staatsbosbeheer gevraagd om maatregelen tegen het verruigen van deze vogeleilandjes bij de pier. Meer dan een

ontvangstbevestiging hebben we niet gekregen, zodat we een herinnering hebben gestuurd en navraag hebben gedaan. Wie weet komt er zo enige voortgang.

Het bestuur wil meer met werk- en projectgroepen gaan werken en zo meer belangstellenden en nieuwe leden betrekken bij activiteiten. Ideeën en aanmeldingen zijn welkom. Deze zomer zullen Paul Keuning en Francis Bakker beginnen met het doorlichten en organiseren van het archief. We denken ook aan werk/projectgroepen voor de huisvesting en voor externe communicatie. Daarnaast willen we samenwerken met het IVN, waarbij we denken aan gezamenlijke activiteiten. De IVN-ers binnen onze vereniging wil ik vragen om daarover mee te gaan denken.

De broedvogelinventarisaties werden dit seizoen vaak gehinderd door regen, maar zijn nu bijna afgerond. In de herfst zullen we de resultaten bespreken. We kunnen nu weer uitslapen en gaan genieten van de zomer met hopelijk beter weer.

Rien Rense

Van de redactie

Voor u ligt het zomernummer van De Korhaan. Op het moment dat ik dit schrijf is het eindelijk zonnig en warm. Mooi weer om te vogelen. Dat zult u in de komende tijd in uw eentje moeten doen, want de excursies stoppen in de zomermaanden. Eind augustus beginnen ze weer.

Paul Keuning heeft zich ook deze keer beijverd om de inhoud van de ingekomen vogelbladen weer te geven. Het is een flinke lijst geworden. Vooral de uitgebreide samenvatting van een artikel uit De Takkeling heeft me getroffen. Het geeft een onthutsend beeld van de vervolging van roofvogels. Voor de leden die belangstelling hebben voor het ringen van vogels: u vindt twee lezenswaardige artikelen hierover. Het ene gaat over het ringen van vogels in je eigen tuin; het andere is een verslag van het ringstation Oud Naarden.

De redactie heeft Jan Mooij gevraagd een tussentijdse stand van zaken te geven over het waterhoen als vogel van het jaar. Geef u vooral uw waarnemingen aan hem door.

In het vorige nummer vertelde ik u dat het de waterhoentjes in de sloot achter mijn huis al jaren niet lukt om een nest te bouwen en te broeden. De meerkoeten nemen vanaf het vroege voorjaar de hele sloot in beslag en verjagen de waterhoentjes. Toch zag het er dit jaar naar uit dat er een nest zou komen. Hoe dit afloopt leest u op pagina 120 onder de kop van 'Wat zien ik'.

Ik wens u een goede zomer.

Hillie Hepp

Voorvallen

Bij het vogelen doen zich gebeurtenissen voor, die voor eeuwig op het netvlies gebrand zullen blijven. Soms zijn het nooit meer te vergeten opmerkingen die onuitwisbaar worden opgenomen in het brein. Een voorval uit de eerste categorie deed zich voor tijdens een culturele trip met mijn lief bij een boottocht over de Maas in Maastricht. De verrekijker ging mee, want je weet maar nooit. Meteen bij de afvaart was het al raak. Een roofvogel, maar welke? De vogel was nog ver weg en vloog met hoge snelheid rond. Het silhouet gaf een signaal af dat het een valk was. Een boomvalk op jacht naar gierzwaluwen die overal boven de stad zwierden? Dichterbij gekomen werd de verschijning duidelijker: een forse valk. Dit kon toch niet waar zijn, een slechtvalk jagend boven de stad rond een kerktoeren. Waarschijnlijk op zoek naar stadsduiven, een voedselbron waarop steden bewonende slechtvalken volgens de literatuur het primaat hebben. Een jongensdroom ging in vervulling, een soort drie-eenheid met stad, slechtvalk en kerktoeren. Dit was waarover ik gelezen had in een van de eerste boeken over slechtvalken, die door mij waren gekocht. Natuurlijk, ik weet het lezers. Door te gaan posten bij de St. Vituskerk in Hilversum of op het dak van een parkeergarage in de omgeving daarvan had ik wellicht ook een slechtvalk kunnen zien onder soortgelijke omstandigheden. Het waren de nostalgisch aandoende verhalen van vroegere generaties ornithologen, over slechtvalken in steden die de euforie bij mij opriepen.

Gedurende de vogelwerkgroepreis naar Bulgarije maakte de gids Minko een van bijzondere humor getuigende opmerking, die ik niet snel zal vergeten. Een beetje in de trant van Wim Sonneveld's gevleugelde uitspraak:

Wat zien ik?

Op het dak van het schuurtje bedelt een al forse, jonge merel bij zijn vader om eten. Pa doet net of hij niets merkt. Om te onderstrepen dat de puber inmiddels best voor zichzelf mag gaan zorgen, zeilt de ouder naar het gazon, diept een vette worm op en slurpt die zelf naar binnen. Het jong kijkt verongelikt...

'De humor ligt op straat meneer Sonneberg'. Na een rit over glibberige, door de regen nat geworden paden, doken onze met modder besmeurde busjes in een muur van overhangend groen. Het busje dat voor ons reed was niet meer te zien.

Takken geselden het voertuig, de kans op lakschade was niet uitgesloten. Gemopper in de bus; dit kon toch niet zo doorgaan. Omkeren of achteruit rijden was geen optie, contact met onze voorganger niet mogelijk. Bewondering voor chauffeur Hans die, alsof het een tank betrof, dapper en kundig voort ploegde. Aan alle ellende komt een eind en zo ook hieraan. Na het bereiken van het open deel van het pad en na ons commentaar op deze rit kwam als reactie van Minko: 'Dit was een Bulgaarse wasstraat!'. Hoe verzijn je het.

Wie het geluk heeft om in een groep te belanden waar Frank deel van uitmaakt komt overigens ook ruimschoots aan zijn trekken met opmerkingen die blijven hangen. Op een wandeling door een bergachtig gebied bij Bilbao troffen we een vale gier aan die pogingen deed om zich te ontworstelen aan een zeer hoge struik, waarin hij vast was komen te zitten. Droog commentaar van Frank: 'Die moet maar even de girofoon bellen'. Gelukkig wist deze vogel zich even later te bevrijden.

Penlijster

Gerrit Stam

In memoriam Henk Hardon

Op 17 mei 2012 is onze oud-voorzitter Henk Hardon (1944) overleden.

Vijf jaar lang -van 1983 t/m 1987- had hij het roer in handen van onze vereniging. Het was een turbulente periode waarin hij zijn leiderschapskwaliteiten goed tot hun recht kon laten komen bij de talrijke activiteiten die plaatsvonden. Die waren ook wel nodig, zoals bij de voortgang en afronding van het boek Vogels tussen Vecht en Eem, dat in 1987 verscheen. Ook leidde hij ontwikkelingen in goede banen, zoals de commentaren op beheer-, bestemmingsplannen en een streekplan. Dat gold eveneens voor de afronding van een uitgebreid rapport over de broedvogels van de Gooise heidevelden.

Henk is altijd een enthousiaste vogelaar gebleven, maar helaas was hij de laatste 10 jaar rolstoelafhankelijk. Zijn geliefde Kowa-telescoop heeft hij niet veel meer kunnen gebruiken.

Wij blijven Henk zeer dankbaar voor zijn inzet.

Dick Jonkers & Han Westendorp

Glanskop en rosse vleermuis samen in nestkast

Bertus van der Laan

Al drie jaar hang ik nestkastjes op in Crailo, een bosgebied van het Goois Natuurreservaat, tussen Bussum en Huizen. Behalve veel vogels, herbergt dit stuk bos ook populaties rosse vleermuizen en ruige dwergvleermuizen. In het voorjaar controleer ik samen met mijn vrouw de broedgevallen van de mezen, vliegenvangers en boomklevers; in de vroege herfst controleer ik de nestkastjes op vleermuizen. Er zitten dan altijd tientallen ruige dwergvleermuisjes in.

Dit voorjaar gebeurde er iets leuks. Ik heb een zwarte mezenkast hangen in een beukenlaan, die door een gemengd bos (naald- en loofhout) loopt. Tijdens de nestkastcontrole op 7 april was hier nog geen nestmateriaal in aanwezig. Met de controle op 13 april lag er een volledig afgebouwd mezenest in, met daarin half weggedoken een rosse vleermuis. Die vind ik wel vaker in mijn nestkastjes, vooral in de vroege herfst.

Tijdens de controle van 23 april zat er tot onze blijdschap een glanskop in het nestkastje te

broeden; ik zag maar één ei, maar de rosse vleermuis zat er nog steeds naast!

Ik wilde de glanskop niet storen en heb snel het kastje dichtgedaan en haar op de eieren laten zitten.

Glanskop en rosse vleermuis (B.v.d. Laan)

Dit is de eerste glanskop in de drie jaar dat ik controleer in dit gebied, die aan het broeden is geslagen en leuk genoeg zit ze samen in het nestkastje met een rosse vleermuis, blijkbaar zonder dat ze elkaar schaden.

Persoonlijk Mini Project (PMP)

Niet iedereen gaat voor het grote werk. Inventariseren, (zee-)trektellen, actief beschermen, nestkastcontrole, wintervoeding, ringen, wakken open houden en nestbeschermers plaatsen: dat is niet voor iedereen haalbaar. Sommige betrokken vogelvrienden kiezen ook bewust voor kleinschaligheid. Een bewoonster van het verzorgingstehuis haalt dagelijks broodrestanten op bij de bakker om meeuwen en eenden te verwennen. In mijn jeugd kende ik een hobbyist die het geweldig vond om nestkasten te timmeren of te repareren. Controleren wat vervolgens de resultaten hiervan waren, liet hij graag aan anderen over. Je kunt ook denken aan kleinschalig bezig zijn rond je woning: de tuinvogeltelling, vogels voeren rond je huis. Mijn PMP-idee borduurt voort op de vierkante meter.

Carel de Vink

Stel, je laat dagelijks je hond uit langs één vaste route. Of je fietst geregeld een halve kilometer dezelfde weg naar werk of andere bestemming. Daarbij passeer je een grote villatuin, een vijverpartij of een groenstrook, bijvoorbeeld langs de tennisbaan. Het levert misschien geen landelijke opschudding, maar je kunt er voor jezelf een project van maken, waarbij je tendensen in je woonomgeving kunt vaststellen.

Door bijvoorbeeld 1x per week alle vogelwaarnemingen te noteren en dit jarenlang vol te houden, ontstaat een beeld van het wel en wee van de vogelbevolking.

Een voorbeeld: ik woon vrij dicht bij het sportveldencomplex nabij het Spant in Bussum. Helaas kom er niet echt regelmatig langs, maar uit losse aantekeningen haal ik al aardig een beeld. Al drie jaar ontbreekt de fitis in de struiken en boomsingels eromheen. De zwartkop nam toe van een à twee (jaren '90) naar drie à vijf zangposten. De grote bonte specht is pas sinds zes jaar een vaste gast in het broedseizoen. Daarvoor was hij vooral een winterse verschijning.

De groenling is na het rooien van de hondsrozen nauwelijks meer present in herfst en winter. Maar elke lente zijn er minstens twee paartjes aanwezig. De scholekster foerageerde vroeger pas vanaf half maart op de velden en bleef tot in augustus. Nu komt hij 2 tot 3 weken vroeger, maar is er zelden meer na 1 juli. Eksters boeken sterk wisselende broedsuccessen. Dit jaar wemelt het van de jonge vogels. In 2005 vond ik drie dode eksterjongen: het enige resultaat van de al lang aanwezige vijf tot zes paren sinds jaren.

De roodborsten voelen zich in toenemende mate het hele jaar thuis: er broedden dit jaar wel vijf paartjes, waar in de jaren '80 en '90 roodborstjes alleen in de wintermaanden te zien en te horen waren. In die jaren was de torenvalk een bekende verschijning: jagend en speurend. In de winter zag je met wat geluk een paar maal een sperwer. Nu zie je sperwer en zelfs havik het hele jaar, bijna wekelijks, maar de torenvalk ontbreekt. Al zes jaar zingt een winterkoning, bijna jaarrond, in dezelfde strook van 20 m². In de lente deelt hij die plek ook al weer vijf jaar met een tjiftjaf.

Op de sportvelden foerageren de houtduiven massaal, sinds drie jaar geregeld in gezelschap van maximaal vier holenduiven. Naast kokmeeuwen, merels en spreeuwen worden de velden ontdaan van allerlei larven door zwermen kauwen en een toenemend aantal zilver- en kleine mantelmeeuwen. Mijn aantekeningen zijn te globaal en mijn tellingen te onregelmatig om de veranderingen in een grafiek te kunnen weergeven.

Het kan nog kleiner. Boven het dak van mijn achterburen steken wat toppen van coniferen uit. Een groep bomen die ongeveer acht vierkante meter miniaturbos vormen. En 15 meter verder staat een fijnspar. In de winter zijn beide favoriet als landingsplaats voor kleine aantallen groenlingen, vinken en sijsjes. Het hele jaar zijn gaai, ekster en zwarte kraai dol op deze groene landschapselementen. In de lente zingen merel en heggemus in de hoogste toppen. Deze lente was de fijnspar in twee periodes (maart tot half april en daarna opnieuw in mei) het zangpodium voor een roodborst. Bovendien fungeerde hij in mei en

begin juni als snelbuffet voor een grote bonte specht. Het eksternest dat zich sinds 1998 in de andere groep boomtoppen bevond, werd drie jaar geleden gekraakt door een paartje zwarte kraaien, dat daar dit jaar voor het eerst jongen grootbracht. De eksters, die in elf jaar slechts één jong zagen uitvliegen, verkasten naar de fijnspar. Ook daar waren ze weinig succesvol. Halverwege mei begonnen ze dit jaar aan een nieuw nest in een lijsterbes, die favoriet is als slaapplek bij de huismussen. Die boom zou een verhaal apart kunnen opleveren.

Een taxus bij een voormalige werkplek leverde me bladen vol waarnemingen, waarin het verloop te zien is van doortrekkende zanglijsters in september en koperwieken vanaf begin oktober. Gelokt door de rode, vlezige vruchten, die ook bij spreuwen in de smaak vielen. Vreemd genoeg nauwelijks bij merel, grote lijster en kramsvogel. In februari en maart hoorden we zelfs binnen hoe appelvinken de harde kern van deze vruchten kraakten: de aantallen van deze prachtige vogels konden oplopen tot ver boven de twintig! Net als de koperwiek en zanglijster kenden de appelvinken vette en magere jaren.

Zo zou je het vogelleven bij een buurtvijver kunnen volgen. Het gazon bij de bushalte.

Hoeveel vogels bezoeken de losplaats bij de supermarkt?

Zo creëer je jouw eigen studiegebied, je eigen telgebied en je beleeft er het nodige plezier aan. Het mes snijdt aan dus aan twee kanten. Tegelijkertijd signaleer je ook veranderingen. Kap, groei, snoei en betegeling in het gebied. De gevolgen daarvan: andere soorten, meer of minder individuen. Bovendien houd je zo de vinger aan de pols. Gaat de fitis alleen rond het sportcomplex in aantal achteruit? Is de torenvalk op meer plaatsen door sperwer en havik uit de bebouwing verdrongen? Of dat ook werkelijk de oorzaak is, kan op grond van zo'n rijtje waarnemingen natuurlijk niet hardgemaakt worden, maar het zou kunnen! Het zijn misschien geen spectaculaire vragen, die zo opduiken, maar als ik terugdenk, heb ik spijt, dat ik zo weinig aantekeningen bewaard heb over patrijs en zomertortel in het Gooi. Ook die over het waterhoen, de spotvogel en grauwe vliegenvanger. Zo zijn er meer algemene 'parksoorten', die onopgemerkt (bijna) uit ons gebied verdwenen zijn. Misschien heeft er iemand aantekeningen van een eigen miniatuurreservaatje - een PMP-bijgehouden, waarin deze veranderingen zijn terug te vinden. Je weet maar nooit...

De promotieshop

Een paar jaar geleden heeft Hade de promotieshop overgenomen van Bertus van den Brink. Zij beschrijft in dit artikel wat het runnen van de promotieshop inhoudt.

Hade Rijvers

Met mijn promotieshop sta ik op allerlei natuurevenementen in 't Gooi met als doel meer bekendheid te geven aan de Vogelwerkgroep en mensen enthousiast te maken voor de vogelherkenningscursus en voor het lidmaatschap van de werkgroep. Zo mogelijk ook op de lezingavonden.

De dag van het evenement begint vaak al aardig vroeg, omdat ik naast de reistijd ongeveer een uur kwijt ben aan het inruimen van de kraam. Daarnaast is het fijn om op tijd klaar te zijn, zodat er alleen nog wat puntjes op de i hoeven te worden gezet voordat de eerste bezoekers komen.

Afhankelijk van het weer en het soort evenement is er meestal aardig wat belangstelling en kunnen geregeld veel mensen enthousiast worden gemaakt voor de vogelherkenningscursus. Laatst was er nog een mevrouw bij mijn kraam die zich meteen aanmeldde voor de vogelherkenningscursus én zich opgaf als nieuw lid. Dit is niet iets wat vaak voortkomt; veel mensen willen rustig in de kraam rondkijken en vragen advies over allerlei zaken die vogels betreffen. Er wordt geprobeerd deze vragen zo goed mogelijk te beantwoorden en ik verwijs ze naar onze website of geef folders mee van de cursus en van onze vogelwerkgroep. Eén keer was er een vraag hoe je vogels uit je tuin kon weren; ik geloof dat het om overlast van kauwtjes ging. Aan deze meneer is verteld dat ik er niet ben om advies te geven over het verdrijven van vogels!

Aan het eind van de dag is het tijd om de voorraad te tellen en de administratie bij te werken. Als er een product goed verkocht is, wordt dit besteld. Sommige producten lopen heel goed, andere lopen helemaal niet. De nieuwe zakgids Vogels van P. Hayman, de ANWB- en de Peterson-gids zijn de drie meest verkochte artikelen. Vaak wordt gevraagd of een nieuw uitgebracht boek - soms is het besproken in De Korhaan - in mijn collectie aanwezig is. Het is altijd een afweging of het aantrekkelijk genoeg is voor de promotiekraam. Dit is lastig om in te schatten; van tevoren weet je vaak niet of een boek wel of niet goed zal lopen. Soms koop ik zelfs een paar exemplaren van een nieuw boek in. Niet alle boeken die uitkomen worden aangeschaft. Ze zouden mijn voorraad te groot maken en er is maar een beperkte ruimte thuis beschikbaar. Tevens zijn er geregeld vragen van mensen of ik nog tweedehands boeken wil hebben om te verkopen voor de Vogelwerkgroep. Jammer genoeg moet het antwoord hierop nee zijn. Behalve onvoldoende opslagruimte is het zo, dat hoe meer tweedehands boeken er worden aangeboden, hoe minder nieuwe boeken er worden verkocht.

Op dit moment ben ik ook bezig een ontwerp met ons nieuwe logo te maken voor het maken van stickers. En er komt waarschijnlijk ook iets van een zeil achter de kraam te hangen met ons nieuwe logo. Hoe dit er allemaal precies komt uit te zien is nog niet bekend; hier wordt aan gewerkt.

Alles bij elkaar is het runnen van de promotiekraam veel werk, maar ik doe het met plezier. Het leuke van de promotiekraam is ook om producten te vinden, die soms goedkoop kunnen worden ingekocht en die mensen leuk vinden. Ook het contact met en het enthousiast maken van mensen voor vogels is nog steeds heel plezierig.

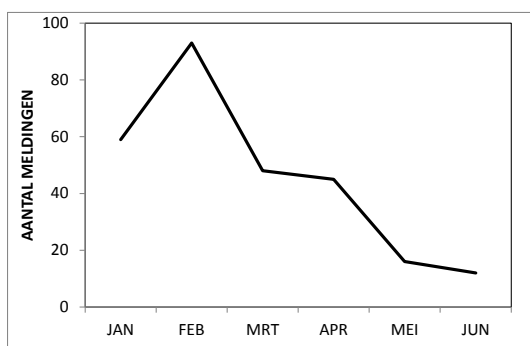
Mocht iemand na het lezen van dit alles het idee hebben dat promotiewerk prettig is om te doen; alle hulp is welkom! Neem dan contact op met: Hade Rijvers via promotie@vwggooi.nl.

Het waterhoen als vogel van het jaar

Een tussentijdse stand van zaken

Jan Mooij

Het onderzoek naar de verspreiding van het waterhoen als vogel van het jaar is nu ongeveer halverwege. Daarom nu een korte samenvatting van de resultaten die we tot nu toe (23 juni) binnen hebben gekregen. Tot deze datum zijn 273 meldingen gedaan van een of meerdere waterhoenen. Als we het aantal meldingen per maand uitzetten krijgen we het volgende grafiekje:

Figuur 1. Aantal meldingen per maand

Het waterhoen is vooral een standvogel. Het is wel zo dat het zich in de broedtijd heimelijker gedraagt dan daarbuiten, maar het lijkt er toch op dat het aanvankelijke enthousiasme bij de waarnemers minder is geworden. Dat is

jammer, want ook de verdeling van het waterhoen in de loop van het jaar kan interessant zijn. Vandaar de oproep om toch vooral waarnemingen te blijven opsturen.

De resultaten tot nu toe geven aan dat het waterhoen vooral voorkomt in de bebouwde gebieden. Uiteraard moet daar dan wel water aanwezig zijn. Opvallend is het kleine aantal meldingen uit het Vechtplassengebied. Hier zien we wel waterhoenen in de plaatsen langs de Vecht, maar zelfs in Loosdrecht, Kortenhoef en Ankeveen zijn ze nauwelijks waargenomen. Veel plassen lijken te groot voor waterhoenen, maar de moerasgebieden en de slootjes bij de dorpen zijn op het eerste gezicht toch heel geschikt.

Aan de oostkant van ons werkgebied zien we veel waterhoenen langs de Gooyergracht en in Eemnes en Huizen, maar er waren weer weinig meldingen uit de Eempolders. Of dit beeld zo blijft als de jonge vogels zich gaan verspreiden is een vraag waarop we in de komende maanden het antwoord hopen te krijgen, uiteraard mits we voldoende meldingen krijgen.

Waterhoen,

Foto: Helmoet Vos

Verslag vogelweekend Ameland voorjaar 2012

De boot van 9.30 uur vanuit Holwerd. Er is weinig waarvoor ik mezelf vrijwillig om vijf uur het bed uit duw. Voor vogels doe ik het.

Margreet Bijpost

Het begon allemaal met een nachtegaal in mei 2007, midden in de nacht in de duinen.

Onbegrijpelijk mooi en even onbegrijpelijk dat ik zijn geluid nog nooit had gehoord, terwijl ik ook als kind vaak in de duinen was.

In 2009 gaf ik me op voor een serie van drie excursies 'vogelgeluiden voor beginners'.

Ik ken een kind van twee dat twee soorten vogels onderscheidt: de vogel en de 'grovel', de grote vogel. Veel verder dan dat ging mijn kennis nog niet in 2009. Elke vogelzang leek op een wekkertje. Ik was heel goed in het 'naast de vogel kijken'. Pas als ie opvloog begreep ik waar 'daar' was. Meteen een goede kijker kopen, cursussen doen en veel naar buiten gaan helpt.

En vogelweekenden!

We zijn met een kleine dertig mensen. Op Ameland is de eerste stop de fietsverhuur. Met of zonder luxe vering, wel of geen lage opstap, gratis fietstassen. De grote bagage gaat per busje direct naar de kampeerboerderij.

Wij gaan in drie groepen uiteen, met in mijn groep Poul en Wouter als begeleiders. Dat is eerder al heel goed bevallen. Het globale plan is: vrijdag de westkant, zaterdag de oostkant en zondag het midden van het eiland.

Poul en Wouter

foto: Margreet Bijpost

Het is lekker weer. Winderig, koel en vaak zonnig.

De eerste dag worden al 87 soorten gezien. Een behoorlijk deel ontgaat mij nog. De bruine kiekendieven en de kneutjes zijn zo vaak en goed te zien, dat ik denk dat ik ze voortaan zal

herkennen. Behalve van vogels is het ook genieten van vogeltaal; namen zoals kneu, kuifduiker en braamsluiper zijn heel geschikte scheldwoorden voor in het Amsterdamse verkeer!

Op vrijdag wordt een roofvogel gezien die niet meteen herkend wordt. Ik kijk niet mee, het beest vliegt veel te hoog, maar noteer: hij heeft een 'heel rosse, relatief lange staart en heel biezenende witte bovenzweugeldekveren'. Ik ben vergeten wat de uiteindelijke conclusie is van het roofvogeloverleg, maar onthield wel de conclusie van Wouter: 'Niks leukers dan roofvogels ver weg'.

Welke roofvogel zou het zijn? Foto: M. Bijpost

In de kampeerboerderij volgt de kamerverdeling. De oordoppen zullen deze keer niet nodig zijn. We slapen met z'n tweeën op een zespersoons kamer. De soep is prima, de corveebeurten lopen op rolletjes. Na het eten komen twee mensen van de Vogelwacht Hollum-Ballum vertellen over de vogels op het westelijk deel van Ameland. Als zij melden dat aan de westkant in de Feugelpôle veel grote sterns broeden, zie ik Poul en Wouter blikken wisselen. Dat hebben wij vandaag niet gezien en moet nog wel op het programma!

Na een plaatselijke kruidenborrel in het dorpscafé naar bed. Ik slaap slecht en leer dat scholeksters de hele nacht door geluid maken. Zaterdag de oostkant. Mooie landschappen, strand, dorpjes, weilanden. Wat minder soorten dan vrijdag, maar weer een mooie dag. (foto tekening Johan de Koning)

We zien ook veel zangvogeltjes. Ik weet nu dat het verschil tussen een niet zingende tjiftjaf en

fitis definitief kan worden vastgesteld door de lengte van bepaalde veren. Handpenprojectie! Ik vergeet steeds de term, maar met Poul is er de deal dat als ik met mijn vingers knip hij 'handpenprojectie' roept. Het werkt het hele weekend.

Ameland

Tekening: Johan de Koning

Zondag is de wind van stevig naar hard aangetrokken. Ik heb een hekel aan de combinatie wind en fietsen. Door de grote sterns klim ik toch tegen de storm in. Het is handschoenenweer.

Foto: Coby Hoogenboom

Zittend op de dijk hebben we goed zicht op de kolonie. We bezoeken nog een keer de vogelhut aan het water, waar we vrijdag

roerdompen hoorden. Wouter is de enige die er ook een ziet. Wij, buiten de hut in de zon, zijn net te laat als er keihard 'roerdomp' van binnen klinkt.

We drinken nog wat op een terras voor we richting boot gaan. Huismussen hebben inderdaad een wit vlekje boven hun oog, zie ik daar.

Huismus met 'vlekje'

Foto: Margreet Bijpost

In totaal worden 105 soorten gezien en gehoord. Ik herinner me vooral de bruine kiekendieven, de goudplevieren, de heel dichtbijge grutto's, de kneutjes en het (door Huub gespotte) prachtige vuurgoudhaantje. Ik ga vijftig jaar vogels negeren niet inhalen. Het vogelvirus heeft mij wél te pakken. Laatst las ik in een recept 'bosuil', terwijl er natuurlijk 'bosui' stond. Mijn aandacht is tegenwoordig meer voor de vink op de achtergrond, dan voor het gebazel van geïnterviewde politici. Ik had al één verslaving: lekkere koffie (met slagroom). Die is uitgebreid: vogels met lekkere koffie is nóg beter.

Grote sterns

Foto: W.J. Hoeffnagel

Excursie naar het Bargerveen op 16 juni 2012

Wobbe Kijlstra

De buienradar was ons gunstig gezind. Vanaf een uur of 7 zou het droog worden. Onderweg hadden de ruitenwissers het druk met het wegwerken van het water dat uit de hemel viel, maar zowaar in de buurt van Weiteveen ging de stop er op. De rest van de dag bleef het droog.

Voordat we goed en wel de auto uit waren, had Dick Jonkers de eerste waarnemingen al te pakken. Winterkoning, fitis, zwartkop, wielewaal; die waren in de pocket. Ik blijf het lastig vinden ‘vogels kijken met je oren’; voor mij blijft vogels zien toch het mooiste. Dick beloofde dat we ook zeker vogels zouden gaan zien en vertelde ondertussen wat over de geschiedenis van het gebied. Zo groeit hoogveen maar met een millimeter per jaar. Daar zijn wij mensen natuurlijk veel te ongeduldig voor, wij leggen de natuur aan, zetten er een hek omheen, een paar bordjes met toelichting erbij en genieten maar. Het werkt, het Bargerveen is ronduit een prachtig gebied, met verstilte vergezichten en voor ons Gooiers heel uniek zonder geraas van auto’s op de achtergrond.

Na deze korte inleiding en inmiddels al meer dan een dozijn vogels gehoord en enkele gezien te hebben, vertrokken we als elftal goedgehumt voor een stevige wandeling. Pas aan het eind van de ochtend kwamen we de eerste mensen tegen, ook een groepje vogelaars. Daarvoor hadden we het gebied voor ons zelf gehad.

We hebben veel gezien en veel gehoord. Uiteindelijk kwamen we op ruim 70 soorten, al was het voor mij toch de dag van de G-vogels. Gierzwaluw, geelgors, gekraagde roodstaart, geoorde fuut, gele kwikstaart, goudvink, grasmus en grauwe klauwier. In het Gooi overwintert altijd een familielid van de laatstgenoemde soort: de klapekster. Z’n neefje de grauwe klauwier broedt o.a. in het Bargerveen en mag er zeker ook zijn. Het mannetje heeft dezelfde boevenkop en ook een oogmasker, maar hij heeft een roodbruine rug en een rossig lijf. Trots en vol zelfvertrouwen

houdt hij de omgeving in de gaten, spiedend naar mogelijke prooien. De geoorde fuut moet ergens een foutje van de natuur zijn. Van veraf zwartig en nietszeggend, eenmaal in de kijker springt het felrode oog en ‘gouden kop’ eruit en blijkt het een prachtige vogel.

Geoorde fuut met jong

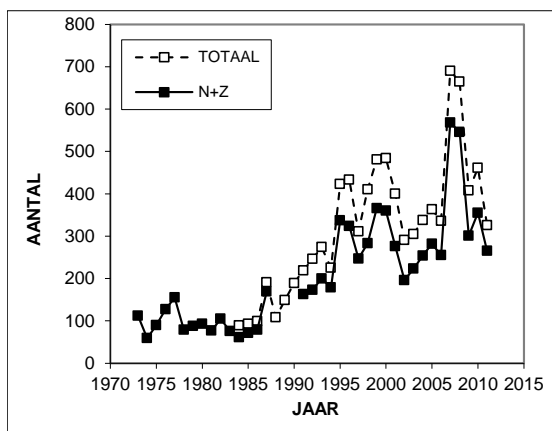
Foto: Bert Roelofs

In de loop van de ochtend werd het ook wat warmer. Helaas zorgde de wind ervoor dat de libellen en vlinders verscholen bleven. De enkele libel die het probeerde, moest oppassen geen speelbal van de wind te worden. De rupsen hadden weinig last van de wind en zullen verbaasd zijn geweest over zoveel belangstelling; zes, zeven, acht paar ogen die je aanstaren. Bertus van den Brink bracht iedere keer verlossing voor de groep en vertelde hoe de rupsen heetten. Het weer bleef er een beetje om hangen. Wind, blauwe lucht, zon, wolken; zou het droog blijven of toch gaan regenen? Dit weertype verschaftte ons de meest bijzondere waarneming van een soort. In totaal driemaal een adder die probeerde op temperatuur te komen, maar nog over te weinig energie beschikte om snel weg te glijpen. Fascinerend als je je probeert voor te stellen wie en wat je allemaal voor is gegaan als je je voeten ergens neerplant. Dick kwam uiteindelijk op ruim 70 soorten vogels, maar daar was het dit elftal niet om te doen, bedenk ik me, nagenietend van een prachtige dag.

Het voorkomen van de buizerd in de westelijke Eemolders

Jan Mooij

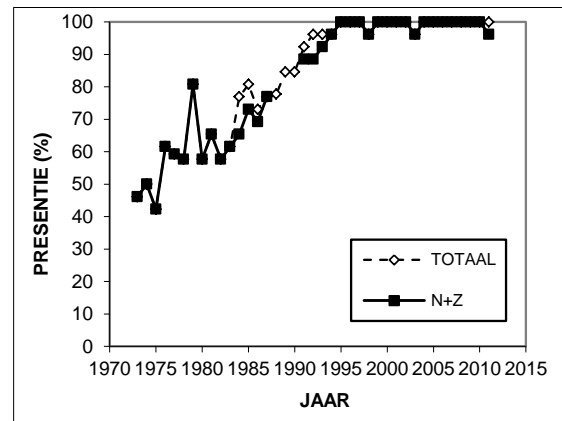
Na het vorige verhaal dat over de torenvalk ging, ligt het voor de hand om ook eens aandacht te schenken aan die andere muizenjager, de buizerd. Als we naar de aantallen per jaar kijken, zien we net als bij de torenvalk grote variaties, maar hier is vanaf 1985 in plaats van een afname sprake van een duidelijke toename. De variaties zijn uiteraard weer het gevolg van schommelingen van de muizenpopulatie. Ze zijn bij de buizerd minder uitgesproken dan bij de torenvalk.

Figuur 1. Totaal aantal getelde buizerds per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveen, de stippellijn de totale aantallen.

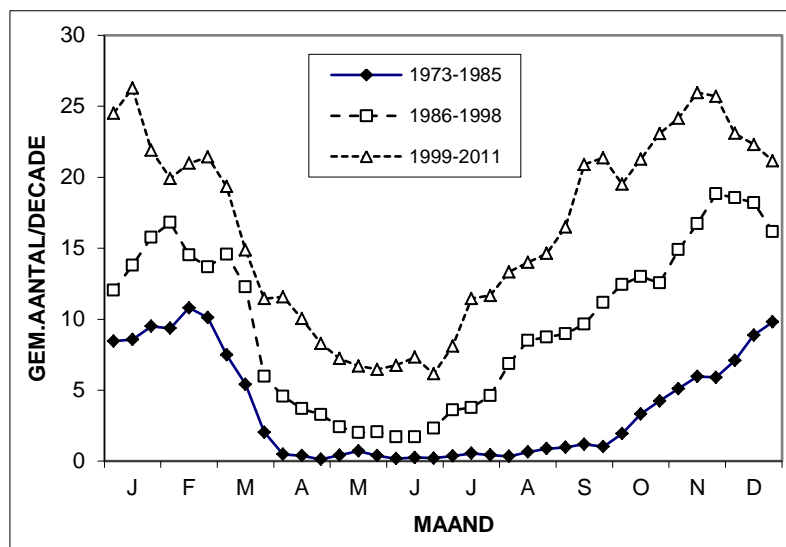
Ook de presentie (figuur 2) is een duidelijke tegenhanger van die van de torenvalk. In het begin van de tellingen zag men maar tijdens de helft van de tellingen buizerds. Het percentage

nam echter snel toe en vanaf 1995 kunnen we zeggen dat bij vrijwel elke telling wel minstens één buizerd is waargenomen.

Figuur 2. Presentie van de buizerd. De getrokken lijn geeft de presentie zonder de Oosterveen, de stippellijn de totale presentie.

De verdeling over het jaar, in figuur 3, geeft aan dat in het begin van de tellingen er alleen van oktober tot en met maart buizerds in de westelijke Eemolders aanwezig waren. In het begin waren er in de andere maanden vaak helemaal geen buizerds aanwezig, in latere jaren waren ze zo nu en dan aanwezig, maar zelden meer dan één of twee. Pas vanaf rond 1990 zijn er ook gedurende het zomerhalfjaar bijna altijd buizerds aanwezig, al blijven de aantallen veel kleiner dan in de winter.

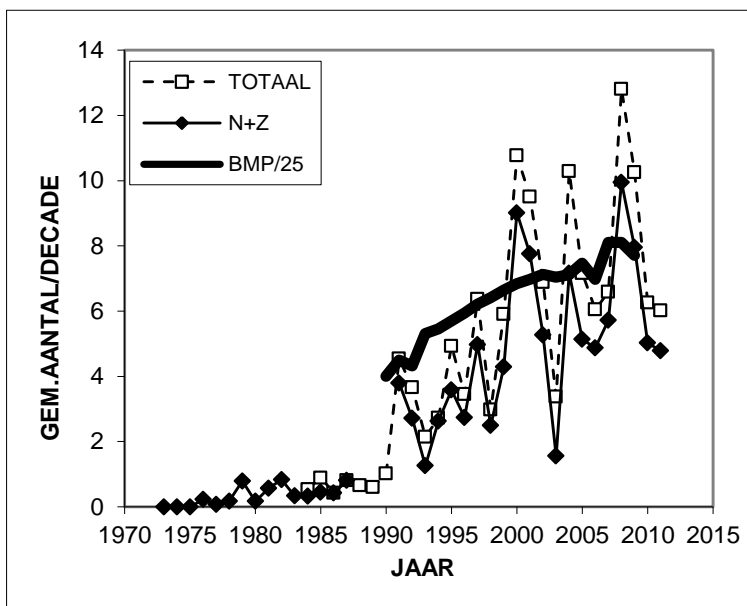
Figuur 3. Gemiddeld aantal buizerds per decade voor drie periodes van dertien jaar.

In Nederland vindt de najaarstrek van Noord-Duitse en Scandinavische buizerds vooral plaats in oktober/november en de voorjaars trek vooral in maart. Dit zijn precies de maanden waarin voor 1990 de buizerds in de polders toenamen en weer verdwenen. We mogen daarom aannemen dat we voor 1990 in de Eempolders vooral met wintergasten uit het buitenland te maken hadden.

In de jaren tachtig wordt de periode waarin geen buizerds aanwezig waren steeds korter en vanaf 1990 zijn er ook in de zomer bijna altijd wel buizerds aanwezig, al zijn dat er in het begin vaak maar één of twee. Ongeveer op hetzelfde moment beginnen ook de aantallen in de rest van het jaar op te lopen. Kennelijk beginnen er rond 1990 plaatselijke vogels een rol te spelen. De meeste jonge buizerds vliegen uit in juni en juli. In de loop van juni gaan daardoor de aantallen omhoog. Deze toename

is in de jaren negentig te groot om alleen door de jongen van de vogels die in mei aanwezig waren veroorzaakt te worden. Dit zou kunnen betekenen dat er ook vogels uit een wat wijdere omgeving direct na de broedtijd naar de Eempolders trekken.

De toename in oktober en november blijft ongeveer gelijk. De noordelijke vogels komen dus waarschijnlijk nog steeds in ongeveer dezelfde aantallen naar de Eempolders. Ook in de jaren voor 1990 zijn de aantallen gemiddeld constant. Dat is wel verrassend, want vanaf 1970 lopen overal in Europa de aantallen roofvogels op nadat het gebruik van DDT en dergelijke bestrijdingsmiddelen verboden is. Het lijkt niet waarschijnlijk dat het voedsel een beperking voor het aantal overwinterende buizerds was, want na 1990 lopen de aantallen in de winter wel sterk op.

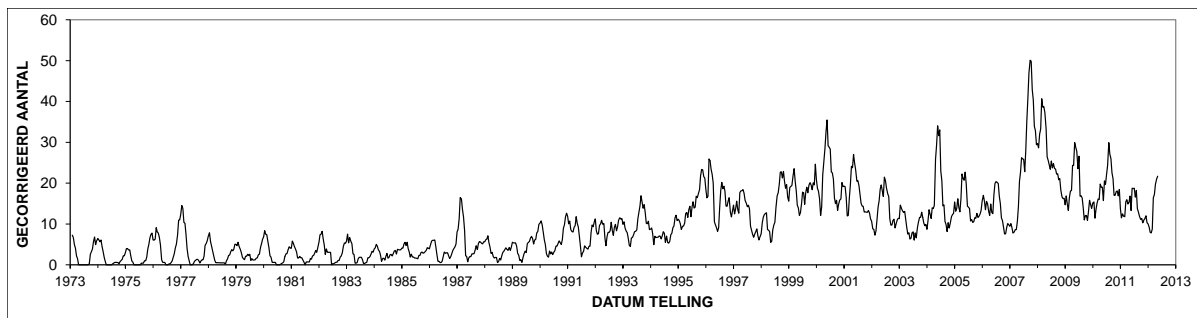

Figuur 4. Gemiddeld aantal getelde buizerds in mei t/m juni per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveen, de stippelijne de totale aantallen en de dikke lijn de resultaten van het BMP project van SOVON.

Uit figuur 4 blijkt dat de aantallen ook in de broedtijd vanaf 1990 sterk toenemen. Ook hier is sprake van een grote schommeling, die lijkt samen te hangen met de variatie van het aantal veldmuizen. Gemiddeld nemen de aantallen tussen 1990 en 2011 met 7,9% per jaar toe. Over dezelfde periode neemt de index van het BMP project van SOVON (in de grafiek door 25 gedeeld om de goede schaal te krijgen) met 3,6%

per jaar toe. De stijging in de Eempolders is dus veel sterker dan in heel Nederland. De omgeving van de Eempolders was tot voor kort kennelijk nog geen ideaal broedgebied, waardoor er waarschijnlijk pas buizerds zijn gaan broeden toen de optimale gebieden vol raakten. Toen het gebied eenmaal bezet werd, gebeurde dat relatief snel.

Opvallend (en ook wel verbazingwekkend) bij de BMP-cijfers is dat de muizenjaren er geen enkele invloed op schijnen te hebben. In de Eempolders zien we een groot effect van muizenjaren in de broedtijd. Dit roept de vraag op of wij in de Eempolders in die tijd wel met broedvogels te maken hebben. Het is bekend dat er naast de broedende buizerds ook nogal wat niet broedende vogels zijn. Mogelijk zijn het juist vooral deze niet-broeders die in de broedtijd in de polder gezien worden.

Figuur 5. Voor seizoenen gecorrigeerde aantallen van de buizerd per telling. Voortschrijdend gemiddelde over vijf tellingen.

Bestudering van het effect van muizenjaren geeft nog meer interessante informatie. Figuur 5 geeft de aantallen getelde buizerds, gecorrigeerd voor het seizoen. Als we deze grafiek vergelijken met de overeenkomstige grafiek van de torenvalk, zoals te zien in de vorige Korhaan, dan vallen er verschillen op. Bij de torenvalk zien we pieken in 1974, 1977, 1980 en 1989/1990. Van deze pieken is bij de buizerd die van 1977 goed te zien, en alleen met een beetje goede wil die van 1990. Er is daarentegen een duidelijke extra piek in 1987. Dit geeft weer aan dat wij voor 1990 alleen

met buizerds uit andere streken te maken hadden, met kennelijk voor een deel andere piekjaren. Omdat het aantal buizerds dat naar Nederland komt bepaald wordt door de aantallen in het brongebied en muizenjaren in een groot deel van Nederland tegelijk optreden, zodat er op veel plaatsen veel te eten is, heeft het aantal muizen in de Eempolders geen invloed op het aantal trekkers dat hierheen komt. Vanaf 1993 zijn de piekjaren bij de buizerd goed te zien. Dan speelt de lokale populatie kennelijk wel een belangrijke rol.

Referenties

- Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J. 2001. Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht
- Bijlsma, R.G. 1993. Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co., Haarlem
- Linnartz, L, 2002, Buizerd *Buteo buteo* p.102 in LWVT/SOVON 2002. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co., Haarlem
- Mooij, J. 2008, Muizenjaren in de Eempolders. De Korhaan 42 (2), 63-66.
- Mooij, J., 2012.. Het voorkomen van de torenvalk in de westelijke Eempolders. De Korhaan 46 (1):63-66.

Wat zien ik ?

Last van de warmte?

Er was ons een warme dag beloofd. Dus fietsten mijn vrouw en ik afwisselend door open land en over schaduwrijke bospaden. Het werd echt warm! Dus waren we blij om in een van de dorpen een uitnodigend terras te ontdekken waar we van iets verkoelends konden genieten. Uitzicht op een gazon waar merels en zanglijsters hun mollige kroost volstopten met regenwormen. Lag het aan de warmte? Die kan immers je beoordelingsvermogen soms aardig hinderen! Want wie schetste onze verbazing dat een ijverige merelman plotseling een prachtig hapklare worm stopte in de snavel van een jonge... zanglijster! Misschien hebben vogels ook last van de hitte?

Carel de Vink

Een leven lang vogelen

Interview met Freek Beffers (83)

Freek Beffers was ruim dertig jaar actief in de vereniging en is voor veel oudere leden een bekende verschijning. Tegenwoordig doet hij het rustiger aan.

Lenny Langerveld

Wat heb je met vogels?

Ik had een broer die postduiven hield. Ik praat dan over de jaren '30, toen ik nog een jongetje was. Op een dag zag ik boven die duiven een sperwer vliegen. Die sperwer joeg de duiven een beetje uit elkaar en op een gegeven moment pakte hij één losse duif. Dat weet ik nog, dat maakte veel indruk op me.

Ging je vanaf dat moment al naar vogels kijken?

Nee, dat echte vogelen was pas later. Ik had al wel van jongs af aan de neiging om naar buiten te gaan. Na de oorlog had je zo'n tijd dat jongeren gingen kamperen. Met jeugdgroepen van de kerk, op zaterdagmiddag weg op de fiets de natuur in. Het echte vogelen is pas gekomen toen ik vanuit Amsterdam hier in Het Gooi ben gaan wonen en we wonen hier nu 50 jaar. Op zondagmorgen vroeg, met de verrekijker het bos in met een boekje en dan kijken. Als ik het geluid hoorde en de vogel niet herkende, ging ik net zo lang zoeken tot ik de vogel zag. Maar de echte kennis heb ik pas opgebouwd bij de Vogelwerkgroep. Ik ben begonnen met de Eempoldertellingen. Ruim

tien jaar lang heb ik om de veertien dagen in het voor- en najaar vogels geteld in de Eempolders. Je moest goed kijken. Een stormmeeuw op afstand is bijvoorbeeld niet zo heel makkelijk te herkennen. Kokmeeuw, zilvermeeuw, en dat soort dingen en dan moest je dat goed registreren. Daar heb ik veel van geleerd, ja.

Wat heb je nog meer gedaan voor de Vogelwerkgroep?

Ik ben begonnen met die Eempoldertellingen. Later kwamen daar de broedvogeltellingen nog bij in het voorjaar. Met een vast maatje deed ik dat en ook met Bertus van den Brink, Adri Vermeulen, Dick Jonkers, Jelle Harder of Jan Bos. 's Morgens als het licht werd moest je aanwezig zijn. Dan kwam je tussen de vijftig en zestig soorten broedvogels tegen. Dat heb ik wel een paar jaar gedaan. Die Eempoldertellingen waren wel de hoofdmoot en die broedvogelinventarisaties deed je er dan in het voorjaar gedurende een week of zes bij. Meer dan 20 jaar heb ik nestkasten gecontroleerd in de Franse Kamp. Dat heb ik jarenlang gedaan naast mijn werk. Eigenlijk vond ik dat het allerleukste.

Nestkasten gecontroleerd?

Meer dan veertig nestkasten per keer. Dat lukte me niet in één dag of avond, dus splitste ik het op in twee delen. Ik deed het om de tien dagen en vanaf eind april wekelijks. Met de fiets erheen, ladder over mijn schouder en ter plekke lopen. Vaak na vijven als ik van mijn werk kwam. Het begon eind maart, begin april. Want dan wilden we weten hoeveel eieren er in de nesten lagen en wanneer het eerste ei uitkwam. Je verstoorde die vogels een beetje, dus dat controleren moest je leren. Als je bijvoorbeeld de eieren wilde tellen, moest je dat beest van het nest jagen. Dat moest je niet te wild doen. Ik heb ook wel aan anderen gevraagd hoe zij dat deden en soms liet ik 'm dan maar zitten, of ik duwde een beetje, zo met mijn handen, en dan vloog ie alsnog weg.

Was de Vogelwerkgroep toen anders?

Nee. De manier van werken is met de excursies min of meer gelijk gebleven. Vroeger bleven we binnen de landsgrenzen. Dan gingen we alleen naar de Waddeneilanden of Noord-Holland. Later kreeg je ook de buitenlandse excursies. Ik ben nooit excursieleider geweest, want dan moet je mensen telkens vertellen wat een tjiftjaf is of een fitis en dat geduld heb ik nooit op kunnen brengen. Mijn kennis was groot genoeg, maar ik heb er nooit voor gekozen. Ik assisteerde wel een beetje, dus als ik met Adri Vermeulen meeliep met een groep, hielp ik wel mee kijken en luisteren. Met zo'n groep van 20 mensen kon je toch wel met een paar mensen apart nog informatie geven en op die manier een beetje assisteren.

Wat lag jou beter?

De kennis van de geluiden was bij mij al vroeg goed ontwikkeld. Mensen die geen ervaring hebben, die willen een zwartkop ook zien natuurlijk. En je moest dan zoeken en daar was ik niet zo goed in. Dat is altijd zo geweest. Mijn vrouw Gerda wil toch steeds weer kijken naar de boomklevers die hier vlakbij zitten, maar dat doe ik eigenlijk niet meer. Zo gaat dat. Eigenlijk moet je in je tuin beginnen, als je begint te vogelen. Vinken, een zwartkop, daar kun je het snelst op trainen. Tuinfluiters heb ik ook altijd goed kunnen herkennen. Makkelijke vogel, als je het geluid kent.

Wat is je favoriet?

De nachtegaal. Vroeger fietste ik wel speciaal naar de Eem, ter hoogte van Nijkerk, om een uurtje te gaan luisteren naar de nachtegaal. Fluiten en dan sjek sjek sjek sjek... dan herken je 'm wel. Later ontdekte ik dat ze ook dichterbij in de buurt zaten, richting Almere zeg maar. Een vogel die ik al jarenlang niet meer gehoord heb en die ik nog wel eens zou willen horen, is de wiewelaar. Tien jaar geleden heb ik 'm voor het laatst gehoord in Het Gooi, op het landgoed Oud Naarden.

Jij bent altijd op pad geweest met 'de jongens van het eerste uur'. Klopt dat?

Nou, die anderen zaten er al vanaf het begin bij. Ik niet. Zij waren echt grootmeesters hoor. Die lui, dat waren topvogelaars. Mensen als Paul van der Poel hadden automatisch de leiding. Ik vond dat prima. Dick Jonkers, die was ook fabelachtig. Wat een scherp gehoor.

Al die keien, al die goeie jongens, die konden die geluiden meteen oppakken. Dat heb ik nooit gekund. Ze hadden allemaal hun specialisme. Paul van der Poel bijvoorbeeld, was een specialist in vogels nadoen. Met Jan Bos ging ik ook veel op pad. Dan gingen we naar het Land van Maas en Waal met de auto en dan kwamen we bij een oude boerderij en zei hij: 'In die schuur daar zit een kerkuil'. Als we daar kwamen zat die kerkuil er ook. Heel grappig. Adri Vermeulen en Jan Bos zijn van mijn leeftijd, Dick was wel wat jonger net als Jelle Harder. Dat was ook zo'n echte fanatieke vogelaar. Het was een mooie tijd, we hadden echt een band met elkaar.

Mee met de grote jongens, je hoorde er qua leeftijd ook bij. Ze hadden allemaal een specialisatie. Wat was jouw ding?

Ik was leergierig. Ik sloeg het snel op, vooral de geluiden. Ik was gericht, fanatiek en ik nam het heel serieus. In die groepen mankeerde het daar nogal eens aan. Voor de leidinggevendenden was dat wel eens hinderlijk. Mensen wilden eigenlijk ook bijpraten of zich ontspannen. Ik was er echt op uit om te leren. Ik weet niet of al die mensen van het eerste uur er nog zijn, maar toen heb ik veel aan ze gehad.

Hoemo je weet het niet meer? Heb je geen contact meer?

Nee, eigenlijk niet. Ik ben niet actief meer. Alles wordt wat minder. Ik ga nog wel eens naar de Eempolders op eigen houtje, maar niet meer voor de tellingen. Vorig jaar ben ik nog wel een keer naar een verenigingsavond geweest, maar dit jaar nog niet. Ik mis het ook wel, maar de praktijk is, dat het vaak niet meer lukt om er te komen. Ik moet dan naar Hilversum en dat is een eind fietsen. De laatste keer dat ik wilde gaan was het donker en het regende en dan komt het er toch weer niet van om te gaan. Dus je neemt steeds meer afstand, ja.

Hoe zou je leven eruit hebben gezien zonder de Vogelwerkgroep?

Een beetje armer. Het was een hoofdzaak in mijn leven. De Eempoldertellingen, de nestkasten in de Franse Kamp... de excursies op de eilanden. Zo'n excursie duurde maar twee dagen, maar voor je gevoel was je je werk helemaal kwijt. Je was er echt helemaal uit. Het ging wel om het vogelen, maar ook om het buiten zijn.

Vogels ringen in je tuin: de eerste ervaringen met het ring-MUS project (deel 2)

Rob Moolenbeek

Het ring-MUS project is in 2010 gestart door het Vogeltrekstation in Wageningen. Reden is het feit dat Nederland voor 16% stedelijk gebied heeft en we eigenlijk weinig weten over de voor- en/of achteruitgang van de daar broedende vogels. Steden en dorpen zijn een belangrijk gebied voor vogels om te overleven. Vogelbescherming heeft aangegeven dat van de ruim 50 stadsvogels er zeven op de Rode Lijst staan, waarin bedreigde vogelsoorten staan. Vogelbescherming organiseert al jaarlijks een teldag voor tuinvogels, maar door vogels individueel herkenbaar te maken is er misschien meer resultaat te behalen. Het ring-MUS project heeft ten doel de verspreiding, de reproductie en de sterfte van 'stadse' vogels te volgen, waardoor oorzaken van toe- of afname beter in kaart gebracht kunnen worden. Het ringen van vogels lijkt hiervoor een goed middel.

Tuinvogels ringen

Ervaren vogelaars, in het bezit van een ringvergunning vangen met regelmaat (minimaal twee keer per maand gedurende zes aaneengesloten uren) de vogels in hun tuin. Door dit landelijk te doen kunnen, als men over een reeks van minimaal vijf jaar beschikt, berekeningen worden uitgevoerd. Hierdoor worden trends zichtbaar.

Mus met kleurringen

Bijzondere aandacht gaat uit naar de huismus. Omdat de soort als hij eenmaal gevangen is zich niet gemakkelijk weer laat vangen heeft

men besloten deze vogels ook kleurringen om te doen. Met een verrekijker of telescoop kunnen deze dan eenvoudig worden herkend en afgelezen. Over het algemeen zijn huismussen nogal plaatsgebonden, maar mocht u een mus met kleurringen zien, probeer dan de combinatie aan de linker- en rechterpoot vast te leggen. Een melding stel ik dan zeer op prijs. In mijn vorige artikel had ik al aangegeven waardoor mijn 'hernieuwde' interesse voor vogels en het ringonderzoek mijn belangstelling heeft.

Medio januari 2012 kreeg ik mijn ringvergunning van het Vogeltrekstation (VT). Mijn tuin, omgeven door sloten en grenzend aan een weilandje en elzenbroekbos werd vangklaar gemaakt. Wat snoeiwerk en het vangen kon beginnen.

Ik had het geluk dat er wat vorst was, waardoor vooral mezen massaal naar de huizen trokken op zoek naar voedertafels. Je denkt dan dat een groep van zo'n 10 koolmezen en een zelfde aantal pimpelmezen al heel wat is en je op kosten jaagt. Maar nee, al gauw bleken de aantallen veel hoger te liggen. In twee keer vangen ving ik maar liefst 54 pimpelmezen en 40 koolmezen! Een voor mij onverwacht hoog aantal. Na de koudeperiode namen de aantallen wel wat af, maar toch ving ik in de weken daarna nog tientallen pimpel- en koolmezen. Naarmate het broedseizoen naderde namen de aantallen verder af.

Natuurlijk had ik mij terdege voorbereid op dit project, had de nodige ringmaten bij het VT gekocht en ook mijn boekenbestand nam weer in omvang toe. Een ieder zal weten dat als je met regelmaat voert in je tuin ook de sperwers of de haviken daar een graantje' in dit geval vogeltje' van mee willen pikken. Ik kreeg al snel 'last' van een koppel sperwers. Diverse malen probeerden ze vogels te pakken en enkele malen belandden zij ook in een vangnet. Echter, de maaswijdte is dusdanig dat zij er meestal zelf uit kunnen komen. Ook bij mij was dat minimaal twee keer het geval. Helaas vloog het mannetje tegen het raam bij de burens, een klap die hij niet overleefde.

Blauwe reiger en houtduif

Een ander vermeldenswaardig feit is de vangst van een blauwe reiger. Op 16 februari was ik net weer in mijn woonkamer op de eerste verdieping, toen ik in een oogopslag iets in de kleur blauwgrijs zag bij of in het achterste net. Ik rende weer naar beneden en naar buiten en zag een blauwe reiger met zijn snavel en poot in het net. Ik verloor mijn bril in het net, maar zag kans om de reiger te pakken.

Door het voeren komen er ook muizen naar de vangplaats en daar was de reiger vermoedelijk geïnteresseerd. Hij liep langs het net dat misschien wat bewoog door een windvlaag en haalde met zijn snavel naar het net uit. De snavel van een reiger heeft aan het uiteinde echter weerhaken aan de binnenzijde, waardoor de snavel vast bleef zitten. Wetende, uit mijn vogelasielperiode bij Barend van Ingen in Naarden, dat reigers behoorlijk kunnen uithalen was voorzichtigheid geboden. Gelukkig hing de bril nog in het net, waardoor er weer zicht op de zaak kwam. Maar wat nu te doen met een reiger waar ik geen ringmaat voor had? Hoe kon ik haar eventueel vervoeren? De tenttas van zoon Floris bracht uitkomst. Tent eruit en reiger erin, zijn kop er uitstekend.

Dick Jonkers met de blauwe reiger

Helaas werd de telefoon bij collega-ringer Daan Buitenhuis niet opgenomen dus vervolgens Dick Jonkers gebeld. Deze was net in Eemnes brandganzen aan het ringen, maar zou met een half uurtje thuis zijn. Er zat dus niets anders op dan met de reiger naar Blaricum te gaan. Aldaar werd een juiste maat ring door Dick omgelegd, werden de maten genomen en kon de vogel weer in de tenttas mee terug naar Ankeveen. Daar aangekomen heb ik de reiger direct weer in de tuin losgelaten. Dick had inmiddels vastgesteld, dat het om een jong wijfje in haar tweede

kalenderjaar ging. Een dus die in 2011 was geboren. Zij huppelde over het gazon, keek nog eens achterom, vloog naar de overkant van de sloot en ging daar haar veren poetsen en weer gladstrijken. Na een kwartiertje zaten alle veren weer op hun plaats en verdween de vogel uit het zicht.

Daan Buitenhuis met de houtduif

Nog een vermeldenswaardig beginnersverhaal is de vangst van mijn eerste houtduif. Al enige tijd scharrelde een doffer op en rond de netten. Totaal niet bang maar altijd het net vermijdend, totdat hij door een onhandige manoeuvre in de onderste vangzak terecht kwam. Een sprint naar buiten en hebbes, weer een nieuwe soort erbij. Ook nu had ik weer behoefte aan een ringmaat die nog niet aan mijn voorraad was toegevoegd. Loslaten of toch maar weer bellen met collegae. Deze keer nam Daan Buitenhuis de telefoon wel op en was zelfs bereid om direct in de auto te stappen en langs te komen. Binnen tien minuten was hij ter plekke en gezamenlijk werd de vogel gewogen en gemeten en van een ring voorzien. Ook hij werd weer vrijgelaten en binnen een half uur liep hij weer te scharrelen in de tuin. Het leek wel of hij trots zijn ring aan iedereen wilde laten zien! Al weken is hij een dagelijkse gast, vaak vergezeld door een nog ongeringd vrouwtje. Ook zij zag wel iets in zo'n mooi glimmende ring en jawel, ik kon haar in een oude hondenbench lokken, vangen en ringen.

Ik vermoed dat ze nu vlakbij in een spar een nest hebben.

Als ik dit schrijf is het eind april en zijn er meer dan 249 vogels geringd en 102 terugvangsten. De top drie is op dit moment:

1. koolmees met 67 exemplaren,
2. pimpelmees met 66,
3. huismus met 40 exemplaren.

Zoals eerder vermeld krijgen de huismussen behalve een metalen aluminium ringetje nog drie kleurringen. Verbazingwekkend vond ik ook het aantal merels in mijn tuin. Ik dacht vijf of zes., maar nee, tot op de dag van vandaag heb ik maar liefst 23 merels kunnen vangen en van een ring voorzien. Nog zeker twee of drie merels lopen zonder ring rond...! Er blijft werk aan de winkel.

Mijn eerste spreeuw mag ook niet onvermeld blijven. Ik herinner me vaag ooit - zo'n 35 jaar geleden? - in De Korhaan over een spreeuw met 'wulpensnavel' te hebben geschreven.

Welnu, op bijgaande foto kunt u mijn 'wulpenspreeuw' zien. Zeker een ander beest, maar wel het vermelden waard. Voor details van mijn vangsten kunt u kijken op 'Trekellen.nl' waar ik mijn vangsten wereldkundig maak (zie VRS het Gooi-Ankeveen).

Spreeuw met wulpensnavel

Om resultaten te halen uit dit project heb ik mij voor vijf jaar 'verplicht' om minimaal twee maal per maand zes aaneengesloten uren te vangen. Ongetwijfeld zal ik hierdoor een beter en zeker ander beeld krijgen van de vogels die het jaar door in mijn tuin te zien zijn. Ik kijk vaker en let op zaken waar ik voorheen geen acht op sloeg; kortom, het worden vijf interessante jaren. Na het eind van dit eerste jaar zal ik de balans opmaken en weer verslag doen van mijn bijzondere ervaringen en vangsten.

Foto's: Rob Moolenbeek

Mededeling Vogelringstation no. 6

Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep

Publicaties zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek. De medewerkers krijgen gratis een exemplaar.

Dick Jonkers

Tuinvogels

Tuinvogels tellen is iets waarmee onze leden zich graag bezig houden. Het aantal medewerkers is in de twintig jaar dat het wordt uitgevoerd gestegen tot 55. Onder hen bevinden zich leden die als sinds het beginjaar deelnemen aan het onderzoek. Het verslag over 2011 biedt weer boeiende kost. Ondanks alle sombere berichten is de huismus nog steeds de soort die het meest is gesignaleerd. In de top tien zijn, zoals vrijwel elk jaar, weer dezelfde vogelsoorten aanwezig, waaronder merel, koolmees en spreeuw. In de winter verscheen opeens de staartmees op de tiende plaats. Van de exoten zijn gesignaleerd: de Arabische buulbuul, roetkop- en roedkopbuulbuul, halsbandparkiet en zebrovink. Het aantal getelde vogels wordt vermeld per soort en seizoen en gekoppeld aan koude- en warmtegetallen. In een aantal tuinen is in de winter weer het voorkomen van zwartkoppen vastgesteld.

Leijdekker, E.C.G. 2011. Tuinvogelonderzoek 2011.

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 206. 24 blz.

Vogelringstation Oud Naarden – 2^e kwartaaloverzicht 2012

In het voorjaar kijken vogelaars uit naar de eerste waarneming van terugkerende overwintersaars en ook op Oud Naarden worden de eerst geringde zomervogels genoteerd. Dit jaar waren dat de tjiftjaffen die al vroeg in maart binnen kwamen en de tweede soort was een mannetje blauwborst die op 1 april geringd werd. Voor ons was dat vroeg en het was ook een van de eerste vangsten dit jaar voor Nederland .

Rudy Schippers

Op 1 april werd een fitis gehoord, maar die liet zich niet verleiden om de netten in te gaan. Wel kwamen een week daarna naast een 18-tal tjiftjaffen ook de eerste acht fitissen in de netten. Net zoals de eerste grutto's in de Eempolder vaak IJslanse grutto's zijn, kunnen we ook verwachten dat de eerste fitissen van noordelijke oorsprong zijn. De allereerst gevangen fitis bleek een nogal grauwe vogel te zijn met een spierwitte buik en onderstaart en bleke, niet-gele oogstreep zoals op bijgaande foto. Ook de tweede fitis was waarschijnlijk een noordelijke vogel met donkerbruine poten en met meer wit dan 'onze' fitissen. Zulke fitissen worden ook wel aangeduid als noordse fitis ofwel *Phylloscopus trochilus acredula*. Deze ondersoort wordt tegenwoordig niet door iedereen erkend, omdat er een cline (reeks van veranderingen) bestaat van alle variaties tussen de bij ons broedende lichtgele vorm (*P. trochilus trochilus*) met lichte pootkleur tot grijsbruine vormen met donkere pootkleur zoals de afgebeelde vogel.

Noordse fitis

Bij de meer interessante terugmeldingen uit die week kunnen we nog een tjiftjaf vermelden die als jonge vogel bij ons geringd is en twee maanden later in de netten van een ringstation in Andalusia in Spanje hing. Een afstand van 1875 km.

De week daarna vingen wij op 15 april de eerste rietzanger, sprinkhaanzanger en een passerende roodborsttapuit. In de vroege ochtend werden we verwelkomd door een zingende nachtegaal, waarbij wij ons afvroegen of het dezelfde nachtegaal was die daar vorig jaar ook zat. Als hij in een net terechtkomt en een ring om de poten heeft weten we het.

Op zaterdag 21 april werd de eerste braamsluiper en een bonte vliegenvanger gevangen en ook de eerste kleine karekiet zat al in het riet. Die bonte vliegenvanger bleek aan de hand van zijn ring een verrassende terugvangst te zijn, want zoals Pascal Gijsen zich kon herinneren kwamen er op 27 juni 2010 drie nog heel jonge bruin gespikkelde vogels in de netten waar deze vogel er een van was.

Jonge bonte vliegenvanger, geringd op 23 juni 2012

In tegenstelling tot de meeste Gooise bonte vliegenvangers werden deze niet in een nestkast geboren maar hoogstwaarschijnlijk in een natuurlijke boomholte, omdat de soort in 2010 niet in de nabijheid van Oud Naarden in een nestkast is aangetroffen. Zoals we regelmatig kunnen waarnemen komen vogels terug naar de plaats van hun geboorte, in dit geval na twee jaar en na een verblijf in West Afrika.

De eerst gevangen kleine karekiet van dit jaar bleek als jonge vogel op 6 juli 2008 geringd te zijn op Oud Naarden. Dit is dus hoogstwaarschijnlijk eveneens een “eigen” vogel omdat er zo vroeg in juli niet of nauwelijks jonge vogels van elders verwacht kunnen worden.

Eind april belandden de eerste tuinfluiters en grasmus in het net en als verrassing een appelvink.

Appelvinken worden maar af en toe op Oud Naarden gezien; tot nu toe hebben we ze al vier keer in de netten gehad, wat meer is dan in voorgaande jaren.

Appelvink

De eerste week van mei belandde er wederom een appelvink in het net en waren er inmiddels al volop grasmussen en tuinfluiters. Ook was er nog een tweede zingende nachtegaal op Oud Naarden, nu middenin het CES-gebied.

Uiteindelijk bleken er drie paar nachtegalen op Oud Naarden te zitten, waarvan de mannetjes op een afstand van een paar honderd meter van elkaar zaten te zingen.

Nachtegaal

Vijf verschillende vogels werden gevangen, waarvan drie vrouwtjes een broedvlek hadden,

zodat we kunnen aannemen dat er hier drie paren gebroed hebben.

Het eerste mannetje dat op exact dezelfde plaats zong als vorig jaar bleef om de netten heen vliegen, maar kon daarmee niet gecontroleerd worden. Ons vermoeden dat het om dezelfde vogel gaat kon dus niet bevestigd worden.

Een van de soorten die we regelmatig hoog in de bosjes horen zingen, de boompieper, was ons tot nu toe altijd te slim af geweest. Begin mei hadden we het geluk dat hij in een van de netten vloog waardoor we hem van dichtbij konden bekijken. Het gedrag en zang van een boompieper is voor de meeste mensen bepalend om de soort op naam te brengen, maar als je deze vogel in de hand hebt is het nog niet makkelijk om te weten waarom het geen graspieper is. Naast het contrast tussen borst en buikkleur geeft de roze ondersnavel dan uitsluitel. Een graspieper heeft namelijk een gele ondersnavel als handkenmerk.

Boompieper

Dit voorjaar werden er verrassend veel grasmussen gevangen en ook tuinfluiters waren goed vertegenwoordigd. De tweede week van mei kwamen een aantal zware tuinfluiters in het net, die kennelijk nog een stuk verder moesten vliegen. Zij hadden nog veel trekvet en wogen tot 24 gram, terwijl de soortverwanten die hier blijven ongeveer 17 gram wegen.

Het aantal rietzangers dat we dit voorjaar op Oud Naarden zagen of vingen viel erg tegen, terwijl er bij de ringpost Almere wel grote aantallen gevangen werden.

Eerste Pinksterdag was behoorlijk warm en de verwachtingen waren laag gespannen; jammer want het vorige weekend ging ook al niet door vanwege de regen. Ondanks de warmte bleek

het een topdag te worden met 152 nieuw geringde vogels en 75 terugvangsten. Er vlogen veel ouders met jonge vogels rond zodat we goed konden scoren met diverse mezen, maar ook met zanglijsters en de eerste tjiftjaffen.

Een voor deze periode op Oud Naarden ongebruikelijke soort was de spreeuw, waarvan die dag meer dan 40 vogels in de netten belandden, in hoofdzaak jonge vogels. De reden daarvoor waren de grote aantallen meikevers die overal in de struiken te vinden waren. Het is bekend dat veel spreeuwen overwinteren in Zuid-Engeland en als bewijs daarvan was een van de bij ons gevangen spreeuwen voorzien van een London ring. Andere terugvangsten uit het buitenland waren de meer gebruikelijke kleine karekieten met een 'Brussel' ring. Een van die kleine karekieten was op 23 augustus 2007 in Lebbeke als eerstejaars vogel geringd en is dus inmiddels 5 jaar oud.

Ook de weken daarna werden er weer volop jonge vogels gevangen. Daarbij waren opvallend veel jonge winterkoningen. Van de

Foto's: Rudy Schippers

De zwartkoptuinfluiser

*Eigenlijk al van mijn kindertijd af
denk ik aan uitvaart.*

*Ik zou willen dat iedereen dan
gelukkig was, dat vreemde geluk
om iets wat te mooi is, wat pijn doet.
Ik heb me daarbij voorgesteld,
een klagende hobo van Albioni,
of dat ik op een bandje voor jullie
een stoïsch, dankbaar gedicht voorlas;
maar eigenlijk hoop ik dat het mei zal zijn
onder hoge beuken, en heel stil,
en dat dan opeens twee zwartkopjes gaan
zingen
tegen elkaar in. Laat dan niemand spreken,
want iets mooiers, iets ontroerenders
bestaat er niet op aarde.*

Hans Warren, uit: Betreffende vogels (1974)

minder algemene soorten hadden we het geluk een kleine bonte specht te kunnen ringen, een van de soorten die wel op Oud Naarden broedt maar niet vaak gezien wordt.

Jonge kleine bonte specht

Het weer in dit tweede kwartaal was niet erg gunstig met veel wind en regen waardoor het werken er niet makkelijker op werd vooral omdat de bol staande netten makkelijk door vogels gezien en dus vermeden werden.

Mededeling Vogelringstation Het Gooi nr.4

Wat zien ik ?

Geen 'Wat zien ik' uit het veld, maar op papier! De titel van het vogelgedicht in deze Korhaan doet een béétje vogelaar toch de wenkbrauwen fronsen: de zwartkoptuinfluiser! Dat zijn twee verschillende soorten in één naam verenigd. Een geval van hybride? Of is het dichterlijke vrijheid? Een grapje kan ook nog: de zang van beide kan immers soms op elkaar lijken.

De zwartkop heeft qua naamgeving wel wat te verduren, want wat lees ik in Dr. Van Dobbens: "Wat vliegt daar?" uit 1957: *Sylvia atricapilla*, ofwel zwartkopgrasmus! De vogel zelf trekt zich van 't gesol met zijn naam gelukkig niets aan en zodoende geniet ik, door 't Spanderswoud fietsend, van de prachtige zang van de ene zwartmustuinkopgrasfluiser na de andere.

George Bretz

Eerste Gooise Speelbos geopend!

Johan van Gans

Op 15 juni is het eerste echte Speelbos van het Gooi geopend bij het groepsverblijf 't Laer van het Goois Natuurreservaat. (GNR) Tussen 15:30 en 16:00 uur was de ontvangst met koffie, thee, limonade en dennenkoeken. Na de laatste regenbui van die middag begaven zo'n 70 deelnemers, waarvan 50 volwassenen en 20 kinderen, zich richting het amfitheater. Daar gezeten op de bankjes en de boomstammen luisterde het publiek naar de openingswoorden van Bert van der Molen, directeur-rentmeester van het GNR, de burgemeester van Laren, Elbert Roest en ondergetekende. Het belang van natuur en buitenspelen voor de gezondheid en de toekomst werd nog eens benadrukt, evenals de onmisbaarheid van grote financieel deelnemende instanties, zoals de gemeente Amsterdam. Nadrukkelijk werden de sponsors bedankt die dit fantastische project mede mogelijk hebben gemaakt, waaronder onze Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Dit alles had allemaal niet gekund zonder de inzet van 55 vrijwilligers. Onder leiding van de architect van het geheel, Paul van Eerd (Bureau Buiten Ruimte), hadden die een flink aantal dagen de handen fors uit de mouwen gestoken.

Vervolgens liep de stoet naar 'de pomp', waar de openingshandeling plaatsvond: burgemeester Roest die samen met een aantal kinderen het eerste water oppompte. Toen dat water eenmaal onderaan de waterloop was aangekomen, werd het speelbos officieel geopend verklaard!

Daarna volgde een wandeling over het grote terrein, zodat iedereen kon zien hoeveel werk twee graafmachines en het legertje vrijwilligers in een paar maanden tijd hadden verzet. De eerste stopplaats was het vogelkijkpunt in aanleg. Daar is een laag talud aangebracht met twee informatieve borden met de meest voorkomende vogels van 't Laer. Merels, een familie koolmees en een roodborstje vlogen rond, boven ons schetterde een boomklever en ook een bonte vliegenvanger is gezien. Ergens hoog in een boom hoorden we een boomkruiper; in de verte, richting het Laarder Wasmear, passeerden houtduiven en een groepje zwarte kraaien.

Vervolgens ging de wandeling richting de huttenbouwplaats, via het boomkronenpad, over het stapstammenpad, door het labrynt van holle wegen naar de grote zandkuil, het verste punt van het speelbos. Onderweg hoorden en zagen we een grote bonte specht. De afsluiting vond weer plaats bij 't Laer onder het genot van de laatste dennenkoeken. Toen iedereen rond 18.00 uur was vertrokken vonden de weergoden dat het welletjes was geweest; ruim twee uur - tijdens het hele festijn - geen druppel regen gehad! Het werd weer tijd voor een flinke stortbui.

Hoevelen van de aanwezige volwassenen zouden die middag niet stiekem weer éven kind hebben willen zijn...?

't Laer is, behalve wandelend en per fiets ook zowel met de auto als met het openbaar vervoer te bereiken. Op 700 meter van het groepsverblijf ligt de bushalte 'Heidebloem/A27' van lijn 136, Hilversum-Baarn.

Het bezoekadres is Oude Postweg 1 te Laren (Noord-Holland).

Foto: Bart Siebelink

Najaarsweekend, gaat u mee ?

Texel: 28 t/m 30 september

Dit jaar zijn de kosten hoger dan we gewend zijn. Want we willen eens ingaan op de vraag naar een wat luxere accommodatie. Die hebben we gevonden in, 'De Stolp' in Den Hoorn. We beschikken dan over zes 6-persoonskamers. Lage bedden, eigen sanitair! (zie www.destolp-texel.nl)

Behoeftte aan eigen ruimte? Of wilt u samen of met nog een paar anderen gegarandeerd de beschikking hebben over een eigen kamer? Dan zijn er, voor eigen gebruik, nog twee 6-persoonskamers in de verhuur. Kosten: € 220 extra per kamer. Wie het eerst komt ... ! U kunt natuurlijk ook zelf een eigen adres elders zoeken.

Texel zelf blijft natuurlijk een prachtig eiland waar voor ons vogelaars veel te zien is. We gaan lekker fietsen vanuit Den Hoorn. Afhankelijk van het aantal auto's waarover we beschikken kunnen we ook plekken bezoeken die wat verder weg liggen.

Aanmelden? Lees de informatie in het Programma in deze Korhaan.

Wat zien ik ?

Waterhoenen verjaagd

In het voorjaar werden de waterhoentjes in de sloot achter mijn huis verjaagd door een paar meerkoeten die ieder jaar weer de hele sloot in bezit nemen om er te gaan broeden. Dit tot mijn verdriet; ik zou graag eens een nest met jonge waterhoentjes zien. Dit jaar leek het echter te lukken.

Begin juni verhuisden de meerkoeten met hun kroost naar een nabijgelegen vijver. En wie schetst mijn verbazing dat half juni 'mijn' waterhoentjes weer in de sloot waren en met het verlaten nest van de meerkoeten aan de slag gingen. Het nest werd verhoogd en enige dagen later zat het waterhoen te broeden. Ik zag het met vreugde aan, weliswaar met een zekere angst dat de meerkoeten terug zouden komen. Maar alles leek goed te gaan. Tot een paar dagen geleden. Een geweldig gespetter en gekrijs in de sloot. Ik erheen. Twee meerkoeten vielen met grof geweld de waterhoentjes aan tot deze onder luid

protest op de kant stonden. Een van de meerkoeten ging naar het nest, posteerde zich op de rand en hakte in op de eieren. Ik stond er machteloos bij.

Vandaag zwemmen de meerkoeten in de sloot rond alsof er niets is gebeurd. Ze knappen het nest op, slepen takjes aan en gaan misschien wel weer broeden. Dat gebeurt dan bovenop de resten van de gebroken eieren. De waterhoentjes zijn inmiddels weer verdwenen.

Hillie Hepp

Foto: waterhoen in Gooiergracht (Paul v.d. Poel)

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Een persoonlijk gekleurde selectie uit de vogeltijdschriften.

Een duik in de tijdschriften:

Eén, of enkele opvallende artikelen wat diepgaander besproken. Ditmaal komt het opvallendste artikel uit De Takkeling, het kwartaalblad van de Werkgroep Roofvogels Nederland. De onderkoelde manier waarop vervolging van roofvogels het afgelopen jaar geregistreerd wordt door Rob Bijlsma en Peter van Tulden vind ik illustratief voor de analytische aanpak van de Roofvogelwerkgroep.

Vervolging van roofvogels in Nederland in 2011

Uit: **De Takkeling** jrg. 29 (1) 2012 Werkgroep Roofvogels Nederland. Auteurs: Rob G. Bijlsma & Peter W. van Tulden

Er is nogal wat aan de hand bij de vervolging van de roofvogels! Redenen genoeg om met grote koppen de krant te halen. Het afgelopen jaar stonden er artikelen en ingezonden brieven in de Leeuwarder Courant. Van de 93 aangetoonde gevallen van vervolging van roofvogels vonden er dan ook 73 in de provincie Friesland plaats. De onderzochte, gedode vogels zijn exemplarisch voor de landelijke cijfers. Volgens berekeningen vonden er in 2011 in heel Nederland meer dan 700 verstoringen plaats.

Werkwijze

In dit artikel wordt in kleine lettertjes en in tabellen opgesomd wat de werkwijze is bij het opsporen van de vervolging. Meestal zijn het nestcontroleurs van de Werkgroep Roofvogels Nederland die 'stille getuigen' zien van de verstoring. Daarbij moet je denken aan klim- of loopsporen, afgebroken takken, schade aan de eieren en schotsporen. Verder geven ook verhalen van omwonenden aanwijzingen over verdachte aanwezigheid – vaak 's avonds of 's nachts – van kwaadwilligen. Nestcontroleurs worden soms in de omgeving van een roofvogelnest door 'terreinbeheerders' geïntimideerd en actief tegen gewerkt. Ook als er plotseling bordjes 'Verboden Toegang' in het bos opduiken kan dat een aanwijzing zijn voor kwade bedoelingen.

De verstoringen worden in ieder geval genoteerd op de nestkaarten die uiteindelijk bij SOVON terecht komen. Vermoedelijke roofvogelslachtoffers van afschot, of vergiftiging worden doorgegeven aan de politie, aan de Algemene Inspectie Dienst (AID). Aangetroffen dode vogels gaan voor onderzoek naar Lelystad, waar het Centraal Veterinair Instituut is gevestigd (CVI). Bij het CVI wordt de krop en maaginhoud bekeken. Hagelkorreltjes worden verzameld als bewijsmateriaal. Bij vermoeden van vergiftiging wordt het kadaver toxicologisch onderzocht.

Resultaten

Oorzaak van verstoring met dodelijke afloop was in 16 gevallen vergiftiging. Dat was er tweemaal zoveel als in 2010, maar vergeleken met de laatste twintig jaar is het een gering aantal. Ook het aantal afgeschoten vogels was met 4 stuks gering. Opvallend wel dat er in Noord-Brabant een nieuwe trend ingezet is: blijkbaar wordt er met kruisboog op nesten geschoten, want er werden pijlen rond het nest gevonden. Bij overige vormen van verstoring moet worden gedacht aan het uithalen van het nest, het vernielen van eieren en het omzagen van alleen die boom, waar het roofvogelnest zich in de top bevond. Dit gebeurde zesmaal. Zonder iemand op ideeën te willen brengen noem ik nog enkele manieren om een roofvogelnest te verstoren: een trekker stationair laten draaien pal naast een nestboom, onderhoud aan struiken en de slootrand, of 's avonds tegen de nestboom trappen. Wat te denken van het plaatsen van een jachthut of hoogzit vlakbij de nestboom? Dit is allemaal echt gebeurd in het afgelopen jaar.

Discussie

De onderkoelde, analytische beschrijving van het verschijnsel 'Roofvogelvervolging' tekent de manier van optreden van de Werkgroep Roofvogels Nederland. Cijfers overtuigen. Alleen jammer dat dit weinig invloed heeft op het opsporingsapparaat van de politie. Of gaan de 500 nieuw aangestelde Animal Cops hier nu ook achteraan?

Uit de duistere, meestal 's nachts plaats vindende verstoringen blijkt wel dat de roofvogelvervolger anno 2011 donders goed weet dat hij de wet overtreedt en een goede kans loopt om tegen de lamp te lopen. Als het in onze omgeving vele malen misgaat met roofvogelnesten, dan ligt menselijke verstoring voor de hand. Het antwoord hierop is frequent terreinbezoek. Posten in de buurt van het bos heeft aan het licht gebracht dat in Duitsland, net over de grens van Limburg, jagers als dader aangemerkt konden worden.

Op motieven van daders wordt in dit artikel niet ingegaan, maar misschien moet ik voor het antwoord op die vraag terecht bij het blad 'Argus', het blad voor het dierenwelzijn.

Wat stond er nog meer aan interessante artikelen in de vogelbladen?

De overdracht van het werk van Bep Dwars-Van Achterbergh naar andere bestuursleden verloopt met enige haperingen. Dat is de reden dat er in het vorige nummer geen tijdschriften besproken werden en dat er nu in één keer een hele stapel de revue passeert.

Argus jrg. 37 (1) mei 2012. Tijdschrift van de Faunabescherming. H. Niesen 'Afgrijzen over Bleker's Natuurwet verenigd'.

Dier en Milieu jrg. 87 (1) febr. 2012. Vakblad voor handhavers op het gebied van Dier en Milieu. H. Klunder 'Surveilleren moet je leren', wat wijkt af van de normale inrichting van het landschap? Dat is de startvraag. Als in een akker een omgewoeld stuk land ook nog eens omheind is met plastic afzetlint, wat is daar dan aan de hand? De nieuwsgierigheid van de Limburgse Groene Brigade was gewekt. Een kijkje ter plekke leerde dat binnen de afzetting een vijftal vangklare pootklemmen opgesteld stonden. Vogels die op de daar liggende dode fazant of de dode kip af zouden gaan, liepen grote kans om in de pootklem gevangen te worden. Verder onderzoek toonde aan dat in de schuurtjes bij het huis vele inheemse vogels illegaal vastgehouden werden. Goed opsporingswerk van de politie!

De DompHoorn jrg. 46 (2) juni 2012. Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Ronald Jansen houdt op 9 mei op eigen houtje een Big Day en scoort 119 soorten ten zuiden van de Lek!

Tussen **Duin & Dijk** jrg. 11 (2) 2012. Opiniestukje ondertekend met Zo. Waarom zijn natuurorganisaties niet meer in staat om de onvrede over de verloedering van de steeds Bleker wordende natuur te organiseren? F. Koning 'De achteruitgang van de ekster in het Amsterdamse waterleidinggebied'. Vooral zwarte kraaien, maar ook haviken maken het de ekster lastig.

Dutch Birding jrg. 34 (1) 2012. Tijdschrift voor Paeleartische vogels. Nu vrijwel alle artikelen in het Engels gepubliceerd worden vraag ik mij wel af wat de zin is van een 'Dutch' Birding. In dit nummer constateren Y. Perlman en Y. Kiat dat na overvloedige regenval in de Negevwoestijn in het voorjaar van 2010 de diksnavel- en de dunns leeuwerik tegelijk met de bleke rotsmus op grote schaal tot broeden kwamen. D. López-Velasco e.a. 'Ongewoon grote pieper in Galicië, Spanje'. K. van Dijk e.a. 'Nieuwe leeftijdsrecords bij de kokmeeuw'. S. Bot 'Witkeelkwikstaart bij Makkum – mei 2004'. De plaatjes bij de bijzondere waarnemingen zijn altijd weer om van te watertanden.

Fitis VWG Zuid-Kennemerland jrg. 47 (4) 2011. H. Groot 'Broedvogelinventarisaties in het z-w van de Kennemerduinen 1990-2011', ingrepen in het Vogelmeer hebben er toe geleid dat de geoorde fuut, dodaars en de tafeleend het goed doen. In het met struikgewas begroeide duinlandschap komen grote aantallen voor van de nachtegaal, de sprinkhaanzanger, de braamsluiper, de grasmus en de kneu. M. Schalkwijk 'In de Haarlemmermeer, dicht bij Schiphol, toch drie bevolkte oeverzwaluwkolonies in natuurlijke wanden. H. Vader 'Visdiefjes in Nieuw-Vennep'. 2011 was een goed jaar. P. Davids 'Ijsvogels stabiel in 2011'.

Landschap Noord-Holland jrg. 39 (1) febr. 2012. S. Krens 'Weidevogels: Laten we ze redden!' Hulp door vrijwilligers en financiële steun zijn beide hard nodig. Roelf Hovinga: 'Ik zat drie zomers op een onbewoond eiland'. Hij telde vogels op Rottumerplaat.

Landschap Noord-Holland jrg. 39 (2) mei 2012. F. Buissink 'Razende Bol, de meest bijzondere plek van Noord-Holland'. R. de Vos 'We gaan de gierzwaluw redden!'

De Kruisbek jrg. 55 (1) febr. 2012. Vogelwacht Utrecht. G. Ottens 'Eurobirdwatchers 2001 in Utrecht: zomerse temperatuur na mist'. De graspieper was met 6384 stuks op 2 oktober in de provincie Utrecht de meest waargenomen soort, gevolgd door de grauwe gans (1321) en de kolgans (1179). B. Hermans 'Inventarisatie van een nieuw bos bij Houten: Nieuw Wulven', Met 43 soorten in de periode 2009 – 2011 een interessant gebiedje. J. Steenbergen beschrijft de verrassing van 2011: een broedgeval van de grauwe klauwier in Nieuw Wulven met in ieder geval vier jongen! C. Witkamp '36 Jaar vogels tellen langs de Lek: het aantal watervogels is gestaag

gestegen. A. Nolten 'Inventariseren op het landgoed Wulpenhorst', met 40 soorten, waaronder 3 territoria van de spotvogel en één paartje bosrietzanger een leuk bos, ten zuiden van Zeist. T. Janssen 'Steenuilen rond Wijk bij Duurstede', ruim 40 territoria in de afgelopen 4 jaar. C. Kuiper e.a. 'Broedvogelinventarisatie Bethunepolder 2011', deze droogmakerij ligt tegen de Loosdrechtsche Plassen en biedt een rustige plek voor weidevogels, waaronder de watersnip.

Natuur Nabij jrg. 39 (4) dec. 2011. IVN Eemland Jaap van den Berg is de nieuwe coördinator van de IVN-vogelwerkgroep.

De Takkeling jrg 20 (1) febr. 2012. Werkgroep Roofvogels Nederland. Naast de vervolging meldt Rob Bijlsma in het artikel 'Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2011', dat na een normale winter met een mager voedselaanbod het aantal nesten per soort vergelijkbaar was met vorige jaren.

De Tringiaan jrg. 35 (1) febr. 2012. VWG Schagen en omstreken. G. Langedijk 'Kerkuilen rondom Schagen'. Met 32 jonge uilen uit 9 nesten lijkt het wel goed te gaan met de kerkuil; jammer dat er van de jongen meteen al vijf dood gevonden werden.

De Tringiaan jrg. 35 (2) mei 2012. VWG Schagen en omstreken. H. Wolfswinkel 'Broedvogelinventarisatie in bollenteeltgebied Zijpe 2010/2011'. Niet erg soortenrijk, maar wel 18 territoria van de veldleeuwerik.

Vanellus jrg. 65 (3) juni 2012. Bond Friese Vogelwachten. W. Bruinsma 'It frije fjild', de beschrijving –in het Fries!- van een dag van zonsopkomst tot in de avond van eieren zoeken op diverse plaatsen in Friesland. Resultaat: 4 kievitseieren in de pet. Het is geen rapen meer zoals vroeger, maar intensief zoeken en tegelijk belaagd worden door politie, gier uitrijdende boeren en concurrerende eierzoekeers.

Het Vogeljaar jrg. 59 (5) okt. 2011. Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. D. Woets Pestvogels en hun relatie met de maretak. M. Korbijn et al. 40 jaar broedvogelmonitoring Hoogezandse Gorzen.

Het Vogeljaar jrg. 59 (6) nov. 2011. O. Zijlstra 'Vogelen in het mediterrane gebied'. Een weinig enthousiasmerende reisbeschrijving naar de Spaanse Pyreneeën en de Camargue. E. Janssens 'De monniksgier'. Mooie beschrijving van deze exoot in een vervreemdende omgeving. P. Meijer laat ons in zijn stukje 'Perzische Roodborst' getuige zijn van de verdwazing onder vogelaars, zoals ze met honderden op trapjes en op auto's klauteren om –ditmaal in Engeland– een glimp op te vangen van een nerveus, verdwaald vogeltje.

Het Vogeljaar jrg. 60 (2) apr. 2012. G. Ouweneel 'Ganzendeskundigen bijeen in Kalmukkië'. J. v. Reisen & B. v.d. Burg 'Natuurontwikkeling achter de duinen', Lentevreugd bij Katwijk.

Vogelnieuws jrg. 25 (1) 2012. febr. Vakblad voor vogelbeschermers. De huiszwaluwtil bij de waterzuivering, die met geld van de Nationale Postcodeloterij geplaatst is, staat met foto in het blad. Aanbeveling voor het voortbestaan van de Blauwe Kiekendief in Nederland. Laat wat graan staan in de winter, dat trekt muizen aan.

A. Boersma 'Predatoren maken een serieuze deuk in de weidevogelstand'. Geen pleidooi om de roofvogels, vossen en marters maar te vervolgen; wel een oproep om het open, weidse landschap te herstellen zonder rommelige hoekjes en bosschages. L. Soerink '500 nestkasten voor de grote gele kwikstaart in Limburg'. R. Atkins 'Het Markermeer moet een spectaculair moeras krijgen'. L. Hoogenstein 'Natuurbescherming begint bij de waarnemer'. R. van Beusekom 'Roerdomp is standvogel én Afrikaganger'. R. van Beusekom 'Europa vraagt betere telling aalscholers'. R. van Beusekom 'Nonnetje zoekt het hogerop'. Nonnetjes zitten 's winters verder naar het noorden. R. de Vos 'Boezems Kinderdijk boeten snel aan natuurwaarden in'.

Vogelnieuws jrg. 25 (3) juni 2012. Jaar van de veldleeuwerik: betere condities nodig, kleinschalig boerenland. R. van Beusekom 'Huiszwaluwtilen nog geen succes'.

Onze Waard jrg. 42 (42) 2011. Natuur- en Vogelwacht 'De Alblaserwaard' J. Andeweg 'Verslag Weidevogelgroep'. Elkaar voeden met actuele gegevens, ordelijk en systematisch verzamelde overzichten, daar draait het om. H. Blom 'Kwartels om van te smullen', 10 à 11 territoria in de Alblaserwaard!

't Zwaantje jrg 1 (1) mei 2012. Vwg Berkelland, Achterhoek. C. Dooms 'Wat een dag, 18 april! Opening van de oeverzwaluwenwand met vleermuiskelder'. H. Grooters 'Uiltjes in de kokerbalk van de auto'.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze Vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met een van de bestuursleden.

Programma

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

De contactavonden vinden plaats in Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum (recreatiezaal 1^e verdieping).

Aan de excursies kan worden deelgenomen door alle leden, zonder aanmelding vooraf.

2012

Zaterdag 25 augustus: Wieringen en Wieringermeer o.l.v. Hugo Weenen en Peter Jansen. Vertrek om 7.00 uur van NS-station Bussum Zuid (zijde Bastion Hotel).

Zondag 2 september: Ochtend fietsexcursie door de Eempolders o.l.v. Piet Spoorenberg en Hugo Weenen. Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de Theetuin Eemnes (einde van de Meentweg, Gooyerweg). We zijn omstreeks 13.00 uur terug.

Zaterdag 15 september: Dag auto-excursie Lauwersmeer o.l.v. Poul Hulzink en Erik Hans van Stigt Thans. Vertrek om 6.30 uur vanaf NS-station Bussum Zuid (zijde Bastion Hotel).

Donderdag 27 september: 20.00 uur. Lezing 'Wie is dat toch met die telescoop?' door Rob van Hattem

Een lezing over de kick van het vogels kijken. Rob van Hattem schreef een boek met 20 portretten van ervaren vogelaars. Hij is ook een boeiend spreker. Ervaren vogelaars zullen zich herkennen in de filosofische en psychologische typering van de vogelaar. Voor beginners en niet-vogelaars gaat een wereld open. Zie ook de aankondiging van zijn boek in het aprilnummer van De Korhaan (pagina 89).

Vrijdag 28 t/m zondag 30 september 2012: Najaarsweekend Texel.

We verblijven in de Groepsaccommodatie De Stolp, Stolpweg 35, 1797 AW Den Hoorn-Texel. De kosten voor dit weekend bedragen € 100,- per persoon, inclusief verblijfkosten en overnachting in de kampeerboerderij. Een fiets kan worden besteld voor € 10,- voor het hele weekend. Indien u er voor kiest eigen overnachting te organiseren blijft het tarief van deelname aan het weekend € 100. De overtocht naar het eiland is voor eigen rekening. De betaling dient te geschieden vóór 1 september 2012 op rekening 1559.63.139 of 2529179 t.n.v. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Bussum, onder vermelding van 'Najaarsweekend 2012 Texel'. De inschrijving is pas definitief nadat het ondertekende inschrijfformulier en de betaling zijn ontvangen. Inschrijving vindt plaats op basis van volgorde van ontvangst en betaling; er is ruimte voor ca. 40 deelnemers. De voorwaarden voor excursies zijn van toepassing (zie het inschrijfformulier).

Het inschrijfformulier kunt u downloaden via het 'Programma' op onze website www.vwggooi.nl of opvragen bij Han Westendorp (035-6423268) en dient vóór 1 september 2012 volledig ingevuld en ondertekend te worden gezonden of gemaild naar:

VWG Het Gooi/Subgroep Excursies
p.a. H. Westendorp, h.westendorp@hetnet.nl
V.K. van Veenlaan 79, 1222 LX Hilversum

Woensdag 10 oktober: 20.00 uur. Contactavond buitenland (onder voorbehoud)

Zaterdag 13 oktober: 8.00 uur. Wandelexcursie Zanddijk en oeverzone Goomeer nabij Naarden o.l.v. Dick Jonkers, Peter Jansen en Huub Casander. Vertrek vanaf parkeerterrein Speelpark Oud-Valkeveen, Oud Huizerweg 2, 1411 GZ Naarden.

Zaterdag 3 november: 9.00 uur Wandeling Laarzenpad Naardermeer o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen. Vertrek aan het einde van de Verlengde Fortlaan te Naarden.

Woensdag 14 november: 20.00 uur. Contactavond over de broedvogelinventarisaties in Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum (recreatiezaal 1^e verdieping).
Op deze avond worden de resultaten en ervaringen gepresenteerd van de in het voorjaar gehouden

broedvogelinventarisaties. Een must voor de vele deelnemers aan de inventarisaties. Interessant voor wie meer over wil weten over het inventariseren of overweegt om volgend jaar ook mee te doen.

Donderdag 22 november: 20.00 uur. **Algemene Ledenvergadering en na de pauze verschillende korte presentaties door leden van onze vereniging.** Het programma wordt nog bekend gemaakt.

Zondag 25 november: Auto- en wandelexcursie Oostvaardersplassen o.l.v. Antje van Slooten, Adri Vermeule en Huub Casander. Vertrek 9.00 uur vanaf NS-Station Bussum Zuid (zijde Bastion Hotel). Oostvaardersplassen, altijd spannend; hoe is het weer; hoe zijn de wegen; liggen de plassen open of wordt er geschaatst; mogen we er wel of niet wandelen? Toch valt er altijd veel te beleven, veel overwinterende eenden, ganzen, wulpen, ruigpootbuizerd, maar ook kans op een goudhaantje, kleine bonte specht en met een beetje geluk de zeearend.

Zaterdag 8 december: ochtendwandelexcursie Spiegelplas o.l.v. Peter Jansen.

2013

Dinsdag 1 januari: Ochtendwandexcursie Tafelbergheide en IJzeren veld o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen. Vertrek om 11 u vanaf parkeerterrein bij restaurant De Goede Gooier te Huizen.

Zondag 13 januari: Ochtendwandeling Loenderveenseplas o.l.v. Piet Spoorenberg en Antje van Slooten.

Zaterdag 26 januari: Dag auto-excursie naar Zeeland o.l.v. Arnold Top

Zondag 10 februari: Dag auto- en verrassingsexcursie, ergens in Nederland waar iets bijzonders is waargenomen o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen

Zondag 24 februari: Wandelexcursie Eempolder o.l.v. Bertus van den Brink en Peter Jansen.

Zaterdag 9 maart: Ochtend-wandelexcursie Tienhovens kanaal en bezoek eendenkooi o.l.v. Dick Jonkers en Bertus van den Brink

Zaterdag 23 maart: Ochtend wandelexcursie heidegebied De Stulp in Lage Vuursche o.l.v. Arnold Top en Piet Spoorenberg

Maandag 2e Paasdag 1 april: Ochtendwandeling Corversbos o.l.v. Wouter Rohde, Michel Vlaanderen en Peter Jansen. Vertrek 6.00 uur.

Zaterdag 6 april: Dag auto-excursie naar het eiland Tiengemeten in het Haringvliet o.l.v. Dick Jonkers en Antje van Slooten

Zondag 21 april: Ochtendwandelexcursie Laarzenpad Bovenmeent Naardermeer o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen. Vertrek om 5.30 u.

Vrijdag 3 mei tot en met zondag 5 mei: Voorjaarsweekend Zuid-Limburg

Zaterdag 11 mei: Ochtendwandeling Zouweboezem bij Meerkerk o.l.v. Antje van Slooten en Bertus van den Brink

Zaterdag 25 mei: Dag auto-excursie vogeleiland Texel o.l.v. Wouter Rohde en Michel Vlaanderen

Zaterdag 8 juni: Dag auto-excursie Fochteloërveen en Diependal in Drenthe o.l.v. Frank van der Weijer en Erik Hans van Stigt Thans.

Zaterdag 22 juni: Dag auto-excursie Bargerveen o.l.v. Dick Jonkers en Erik Hans van Stigt Thans

Voorwaarden deelname excursies

Excursies

De in het programma aangekondigde excursies zijn, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, bedoeld voor leden en huisgenootleden van de Vogelwerkgroep. Aanmelding vooraf is niet nodig, tenzij dit expliciet is aangegeven. Het meenemen van introducés ter kennismaking met de activiteiten van de Vogelwerkgroep is alleen toegestaan nadat de coördinator van de subgroep excursies hiervoor toestemming heeft gegeven. U wordt dringend verzocht geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen.

Een excursie binnen ons werkgebied vertrekt vanaf de plaats c.q. het natuurgebied waar deze wordt gehouden. De juiste plaats staat in het programma vermeld.

Bij excursies buiten ons werkgebied wordt vertrokken vanaf NS-station Bussum - Zuid (aan de zijde van het Bastion Hotel) tenzij anders vermeld. Er wordt gestreefd naar het gebruik van zo min mogelijk auto's. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Het is gebruikelijk dat de autokosten met de eigenaar/berijder worden verrekend. Van deelnemers aan de excursie wordt verwacht dat zij vóór de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

In principe gaan excursies altijd door. In sporadische gevallen (bijvoorbeeld als gevolg van extreme weersomstandigheden) vervalt een excursie of wordt deze doorgeschoven naar een andere datum. Wijzigingen op korte termijn worden (tot een dag voor de excursie) in het programma op onze website www.vwggooi.nl

vermeld. Het programma op de website is leidend ten opzichte het programma in De Korhaan.

Weekends en excursies waarvoor betaald moet worden.

Indien betaald moet worden voor een excursie of voor een excursieweekend dienen de deelnamekosten altijd volledig te worden betaald. Bij de aankondiging wordt een datum genoemd waarvoor betaling dient te hebben plaatsgevonden. Deze deadline voor betaling is ongeveer tussen 6 en 8 weken voor het betreffende weekend of excursie. De volgende annuleringsregeling is van toepassing. Bij afmelding tot 4 weken voor het begin van een weekend of excursie waarvoor betaald moet worden, wordt 75% terugbetaald, bij 3 weken 50% en bij 2 weken 25% en bij 1 week 0%.

Waterhoen bij vijver in voortuin van Paul v.d. Poel

Wat zien ik ?

J(R)aar van het waterhoen

Met de fiets op weg van Amersfoort via Arnhem en de Eempolders, stak ik met het pontje in Eemdijk de Eem over. Op de beschoeiing aan de overkant stond een waterhoen met uitgestoken vleugels te dreigen naar een meerkoet die uitvallen deed vanuit het water naar het waterhoen. Het waterhoen ging het water in, waarna een gevecht zich ontwikkelde en beiden onder water verdwenen. Kennelijk heeft het waterhoen de strijd niet overleefd, want alleen de meerkoet kwam boven, terwijl ik het waterhoen niet meer heb kunnen ontdekken. Een raar geval, want ik heb ook geen dode vogel zien drijven.

Paul van der Poel

De favoriete vogelplek van Annemiek van Helden

Lenny Langerveld

Waar?

De Bovenmeent. Vanaf de picknicktafel en het hek, tot aan het vogelscherm. Het scherm zelf vind ik eigenlijk niet de beste plek, het plasdras-gebied ervoor vind ik veel interessanter.

Waarom?

Omdat het een mooi gebied is, waar je veel mooie dingen kunt zien. Als ik nalees in mijn vogelboek wat ik hier allemaal heb gezien, dan moet ik constateren dat voor mij het echte vogelen op de Bovenmeent is begonnen. Ik had er de sensatie van de eerste kleine zilverreiger, de smient heb ik er leren kennen en het visdiefje zag ik er voor het eerst, net als de wintertaling. Niet onbelangrijk is ook, dat de Bovenmeent ongeveer in mijn achtertuin ligt. Ik woon in Bussum en ik kan er op de fiets naartoe. Ik hou van het wijdse landschap en ik vind het hier relatief gemakkelijk om te vogelen. Die watervogels en eenden blijven nét even wat langer zitten en je hebt wat meer kans om ze in je kijker te vangen. Van de vogelaars die regelmatig halverwege bij het hek hangen, steek ik

ook nog wel eens wat op. Een bijkomend argument is dat ik minimaal één keer per jaar met een paar vriendinnen een soort picknick doe aan het begin van de avond. Dan zitten we in de avondzon aan de picknicktafel met z'n allen en dat hoort voor mij toch ook wel bij het Bovenmeent-gevoel.

Wanneer?

Bij voorkeur in de avond, dat ligt mij momenteel het beste. En wat betreft het seizoen: in het voorjaar en in de overgang naar het najaar toe. Zo in september ga ik op de Bovenmeent afscheid van de zomer nemen. Nog even gebruik maken van het licht, voordat het niet meer kan.

Hoe vaak?

Ik kwam er heel veel, maar de laatste anderhalf jaar is er flink de klad in gekomen. Ik heb drie kleinkinderen waar ik veel op pas en ik werk nog één dag in het AMC.

Ook roei ik veel in Naarden op de vestinggracht en ook wel op de Karnemelk sloot. Ook dan ben ik alert op alles wat er zwemt of over vliegt.

Alleen of samen?

Liefst met een ander, vaak met mijn goede vriendin Wil. Samen vind ik gezelliger en het is makkelijker om samen vogels te herkennen.

Kor Haan

